

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๑/ว ๑๔๐๐

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร
เลขที่รับ... ๑๘๕๐
วันที่... ๐๓ ต.ค. ๒๕๖๓
เวลา... ๑๕.๑๖ น.

ถึง สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งส่งคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แลงต่อรัฐสภา ฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (PDF file และ e-Book) และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสำเนา หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ท) ๕๐๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓ และ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ท) ๕๑๘๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ ที่แนบมาพร้อมนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๒๔๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@opm.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ท) ๕๐๒๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เลขรับ ๑๕๒๓๒
วันที่ ๑๕ ก.ย. ๖๗
เวลา ๑๓.๓๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ กันยายน ๒๕๖๗

กองกลาง
เลขรับ ๒๙๓๑
วันที่ ๑๕ / ๙ / ๖๗
เวลา ๑๓.๔๓ น.

กกล.

โรจน์

๑๒ ก.ย. ๖๗

เรื่อง ขอส่งเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา จำนวน ๕ เล่ม

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดพิมพ์คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่จะแถลงต่อรัฐสภาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งคำแถลงนโยบายดังกล่าวมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดทำคำแถลงนโยบายฯ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (PDF file และ e-Book ตามที่ปรากฏใน QR Code ด้านล่างนี้) และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาแจกจ่ายคำแถลงนโยบายฯ รวมทั้งแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางณัฐจาริ อนันตศิลป์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- ทราบ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒๓ ก.ย. ๖๗

กองส่งเสริมและประสานงานคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๙๓๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๕๓, ๐ ๒๒๘๐ ๑๙๐๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

www.soc.go.th

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

PDF File

e-Book

กองกลาง
เลขรับ.....๓๑๕๓๓
วันที่.....๒๕/๙/๖๓
เวลา.....๑๐.๓๕ น.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เลขรับ.....๑๕๓๓๔
วันที่.....๒๕ ก.ย. ๖๓
เวลา.....๑๐.๓๐ น.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ท) ๕๑๘๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

กกค. เรื่อง ขอส่งเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
โรจน์ แกลงต่อรัฐสภา ฉบับภาษาอังกฤษ
๒๕ ก.ย. ๖๓ เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/ว(ท) ๕๐๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓
สิ่งที่ส่งมาด้วย Policy Statement of the Council of Ministers Delivered by Prime Minister Paetongtarn Shinawatra to the National Assembly จำนวน ๕ เล่ม

ตามที่ได้ส่งเอกสารคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แกลงต่อรัฐสภา ฉบับภาษาไทย มาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดพิมพ์คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แกลงต่อรัฐสภา ฉบับภาษาอังกฤษ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งคำแถลงนโยบายดังกล่าวมาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัดทำคำแถลงนโยบายฯ ฉบับภาษาอังกฤษ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (PDF file และ e-Book ตามที่ปรากฏใน QR Code ด้านล่างนี้) และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาแจกจ่ายคำแถลงนโยบายฯ รวมทั้งแจ้งให้หน่วยงาน ในสังกัดทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

- ทราบ

(นางณัฐฎา อ่อนนิตศิลป์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชโรจน์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๐ ก.ย. ๖๓

กองส่งเสริมและประสานงานคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๐๗๓๔, ๑๐๗๔๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๕๓, ๐ ๒๒๘๐ ๑๕๐๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th
www.soc.go.th

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

PDF File

e-Book

คำแถลงนโยบาย

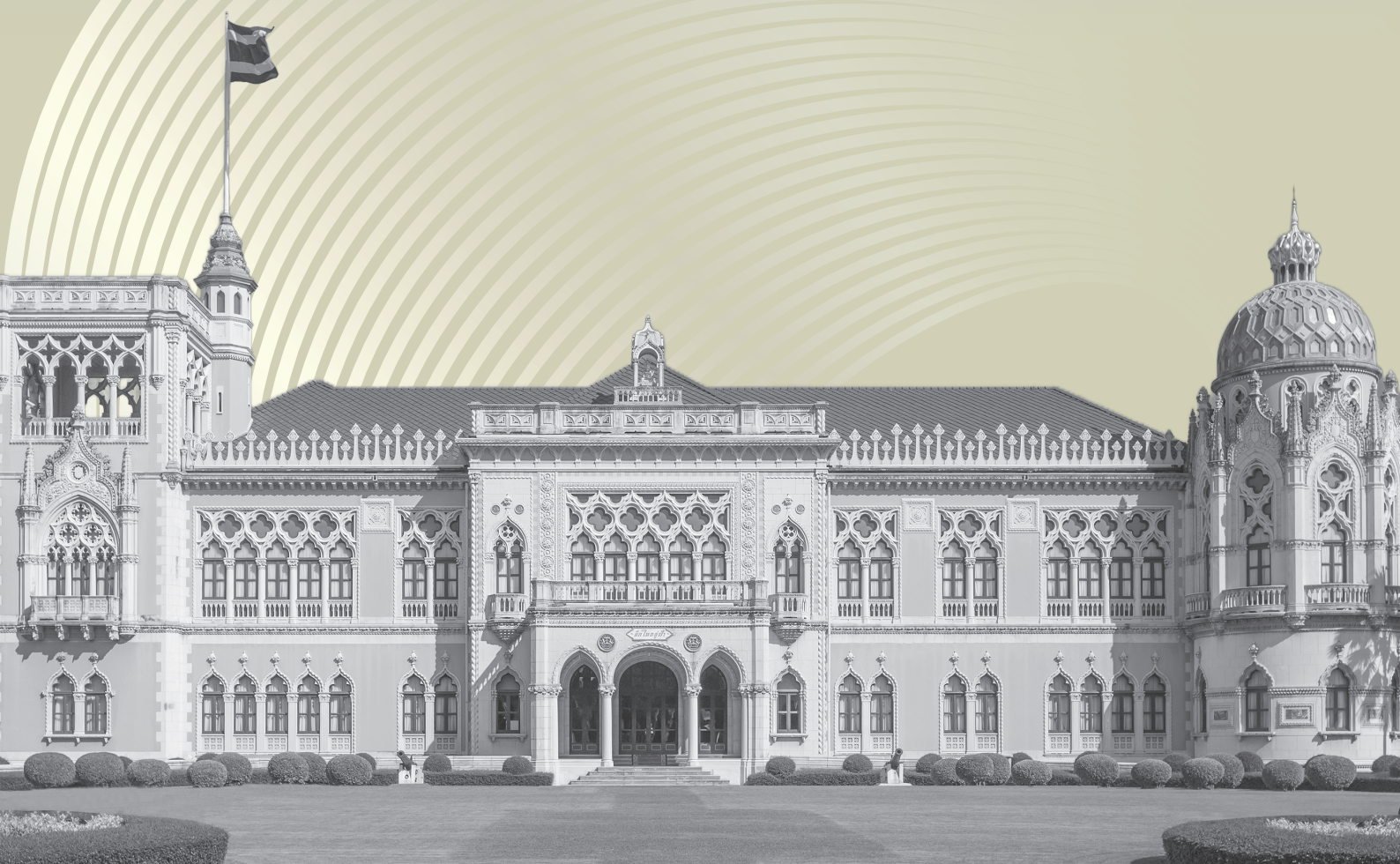
ของ

คณะรัฐมนตรี

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

แถลงต่อรัฐสภา

คำแถลงนโยบาย

ของ

คณะรัฐมนตรี

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

แถลงต่อรัฐสภา

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี	ก
ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี	ข
คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี	๑
นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗	
นโยบายเร่งด่วน	๔
นโยบายระยะกลางและระยะยาว	๖
ภาคผนวก	๑๕
ตารางแสดงความสอดคล้องระหว่างนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ของคณะรัฐมนตรีกับหน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยุทธศาสตร์ชาติ	

ประกาศ
แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า

ด้วยความเป็นรัฐมนตรีของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ได้สิ้นสุดลงเฉพาะตัว
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) (๕) และประธาน
สภาผู้แทนราษฎรได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่
๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบด้วย ในการแต่งตั้ง นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
วันมหามงคล มหาวชิราลงกรณ
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประกาศ แต่งตั้งรัฐมนตรี

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ แล้ว นั้น

บัดนี้ นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เลือกสรรผู้ที่เหมาะสมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดินสืบต่อไปแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

นายภูมิธรรม เวชยชัย	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
นายอนุทิน ชาญวีรกูล	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
นายพิชัย ชุณหวชิร	เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายประเสริฐ จันทรวงทอง

นายชูศักดิ์ ศิรินิล

นางสาวจิราพร สินธุไพร

พลเอก ญัฐพล นาคพาณิชย์

นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์

นายเผ่าภูมิ โรจนสกุล

นายมาริช เสียงมพงษ์

นายสรวงศ์ เทียนทอง

นายวรารุณ ศิลปอาชา

นางสาวศุภมาส อิศรภักดี

นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์

นายอิทธิ ศิริลัทธยากร

นายอัครา พรหมเผ่า

นางมนพร เจริญศรี

นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน

นายพิชัย นริพทะพันธุ์

นายณัฏฐพร ศรีสรรพวงค์

นายสุชาติ ชมกลิ่น

นายทรงศักดิ์ ทองศรี

นางสาวชาปีดา ไทยเศรษฐ์

นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์

พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง

เป็นรองนายกรัฐมนตรีและ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัล

เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม

และความมั่นคงของมนุษย์

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร

และสหกรณ์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร

และสหกรณ์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร

และสหกรณ์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
นายเดชอิศม์ ขาวทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
 แพทองธาร ชินวัตร
 นายกรัฐมนตรี

คำแถลงนโยบาย
ของ
คณะรัฐมนตรี
นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ตามที่ได้มีประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้ดิฉันดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ และแต่งตั้งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๗ นั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดมั่นการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสอดคล้องกับ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐธรรมนูญ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เรียบร้อยแล้ว

คณะรัฐมนตรีจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นจะสร้างความสามัคคี ประองตอง ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศ ให้ก้าวหน้าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยทุกคน

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายอยู่หลายประการ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ที่เราเติบโตน้อยกว่าศักยภาพจริง ปัญหาหนี้สินเรื้อรัง ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่รุนแรงขึ้นทุกที ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมและการเมือง

ทั้งหมดนี้คือ “ความท้าทาย” ที่รัฐบาลพร้อมจะประสานพลังกับทุกภาคส่วน (Collaboration) เปลี่ยนความท้าทายให้กลายเป็น “ความหวัง โอกาส และความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม” ของคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม (Inclusiveness) รัฐบาลพร้อมเสริมศักยภาพ สร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งบทบาทและสิทธิ (Empowerment) เพื่อพลิกฟื้นประเทศจากปัญหา ที่รุมเร้าและทำให้ประเทศไทยเดินไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

ประเทศไทยมีพื้นฐานศักยภาพที่แข็งแกร่ง แต่เมื่อมองไปข้างหน้ายังต้องเผชิญความท้าทายอีกหลายประการ ได้แก่

ประการแรก ความท้าทายของชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โดยเฉพาะปัญหาหนี้สินครัวเรือน ซึ่งขณะนี้มูลค่ากว่า ๑๖ ล้านล้านบาท หรือมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขณะที่สัดส่วนหนี้เสีย (NPLs) ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกับปัญหาหนี้ในระบบภายใต้บริบทของความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนจนและคนรวย และความเจริญกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่เป็นหลัก ส่งผลให้คนไทยจำนวนมากเข้าไม่ถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นและไม่มีสิทธิในที่ดินทำกิน

ประการที่สอง สังคมและเศรษฐกิจเราถูกทำลายด้วยการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่เร็วกว่าระดับการพัฒนาประเทศและเร็วกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค โดยในปี ๒๕๖๖ ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์ (Aged Society) นั่นคือมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าอีก ๑๐ ปี จะเข้าสู่สังคมสูงวัยแบบสุดยอด (Super Aged Society) ในขณะที่มีอัตราการเกิดลดลง คุณภาพและทักษะแรงงานของไทยส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ เยาวชนและประชากรวัยแรงงานที่มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ขั้นพื้นฐานต่ำกว่าเกณฑ์ถึงร้อยละ ๖๔.๗ คะแนนวัดผล PISA ของเด็กไทยต่ำสุดในรอบ ๒๐ ปี ทุกทักษะ นอกจากนี้ยังมีเด็กและเยาวชนหลุดออกนอกระบบการศึกษามากกว่า ๑ ล้านคน ยิ่งไปกว่านั้น คนไทยทุกช่วงวัยกำลังเผชิญกับภาวะเครียดสะสมรุนแรงขึ้น คาดว่าขณะนี้ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตกว่า ๑๐ ล้านคน สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลก กล่าวโดยสรุปคือ คุณภาพของคนไทยในวัยทำงานลดลงมาก ในขณะที่การเข้าสู่สังคมสูงวัยและภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดูแลสุขภาพและการงบประมาณด้านสาธารณสุขมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประการที่สาม ความมั่นคง ปลอดภัยของสังคมถูกคุกคามจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่บั่นทอนคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ โดยในช่วงไตรมาสที่ ๒ ของปี ๒๕๖๗ พบว่ามีคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๙.๙ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๖ และมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นถึง ๑.๙ ล้านคน นอกจากนี้อาชญากรรมออนไลน์และการพนันออนไลน์ยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถิติการรับแจ้งความกว่า ๕ แสนเรื่อง รวมมูลค่าความเสียหายมากกว่า ๖ หมื่นล้านบาท

ประการที่สี่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งรองรับแรงงานกว่าร้อยละ ๓๒-๓๕ ของแรงงานทั้งหมด และมีมูลค่าประมาณร้อยละ ๓๕ ของ GDP กำลังประสบปัญหาสภาพคล่อง และสัดส่วนหนี้เสีย (NPLs) ต่อสินเชื่อรวมของ SMEs ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๗.๖ ซึ่งเป็นผลจากการกำลังซื้อภายในประเทศที่ชะลอตัวลง กระทบต่อความสามารถในการจ้างงาน การปรับค่าจ้างแรงงาน และกลายเป็นข้อจำกัดของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ประการที่ห้า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดั้งเดิมไทยโดยเฉพาะ SMEs ยังไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (Technological Disruption) รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิตในห่วงโซ่อุปทานและแนวโน้มความต้องการใหม่ ๆ ของโลก ในขณะที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันทางด้านราคาของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งในรูปการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลให้ต้องลดกำลังการผลิต ลดการจ้างงาน หรือปิดตัวลง สะท้อนให้เห็นจากอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ลดระดับลงมาอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

ประการที่หก จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งภาคเกษตรกรรมและภาคการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น ในปี ๒๕๖๗ ประเทศไทยเผชิญกับภาวะภัยแล้งในช่วงครึ่งปีแรกและจะเผชิญภาวะฝนตกหนักผิดปกติในช่วงครึ่งหลังของปี นอกจากนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาสถานการณ์มลพิษทางอากาศ PM_{2.5} ของไทยยังย่ำแย่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของพี่น้องคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และทำให้มีคนไทยป่วยจากมลพิษทางอากาศกว่า ๑๐ ล้านคน ในปี ๒๕๖๖

ประการที่เจ็ด ประเทศไทยเราเผชิญกับความไร้เสถียรภาพทางการเมืองมาอย่างยาวนาน อันเป็นผลจากการรัฐประหาร ความขัดแย้งแบ่งขั้วที่รุนแรง รวมถึงการถดถอยรัฐบาลออกจากอำนาจในแบบที่คาดเดาไม่ได้ ส่งผลให้ความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจและการลงทุนในประเทศไทยได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ประการที่แปด ระบบราชการแบบรวมศูนย์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ไม่เต็มที่ การทำงานระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจและบทบาทซ้ำซ้อน โครงสร้างของหน่วยราชการที่แตกกระจายและไม่ประสานร่วมมือกัน มีการขยายตัวไปสู่สำนักงานส่วนภูมิภาคมากเกินความจำเป็น ระบบขนาดใหญ่โต เทอะทะ และเชื่องช้า รูปแบบการประเมินและตัวชี้วัดการทำงานไม่สะท้อนความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร ขนาดและศักยภาพไม่ทันกับการกิจที่เปลี่ยนแปลงไป แถมยังเป็นภาระของประชาชนในการใช้บริการอีกด้วย

และประการสุดท้าย ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ที่เปลี่ยนไป เกิดการแบ่งฝ่ายแยกขั้วระหว่างประเทศมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ การกีดกันทางการค้า (Protectionism) การใช้กฎระเบียบโลกสร้างอุปสรรคทางอ้อมในการแข่งขัน ส่งผลให้ทุกประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนท่าทีและยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายภาครัฐและปรับท่าทีของประเทศในการมีปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศ

รัฐบาลจะร่วมมือกับทุกภาคส่วนพลิกความท้าทายเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาเร่งด่วน พร้อมกับสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ให้กับประชาชนทุกคน และต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและการบริการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันเพื่อวางรากฐานสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต พร้อมทั้งวางยุทธศาสตร์ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตทั้งอุตสาหกรรมและการเกษตร เพื่อตอบสนองปัญหาทางภูมิรัฐศาสตร์ พลิกฟื้นความเชื่อมั่นของคนไทยและสากล เพื่อให้ประเทศไทยเป็นความภูมิใจของคนไทย ที่นานาชาติให้การยอมรับและเชื่อถือ

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

รัฐบาลตระหนักดีว่าความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ทั้งเรื่องปัญหาหนี้สิน รายได้ ค่าครองชีพ รวมทั้งความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม คือ ปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องเร่งสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ด้วยการแก้หนี้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาที่กระทบความมั่นคงของสังคม เพื่อนำความหวังของคนไทย กลับมาให้เร็วที่สุด โดยมีนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที ดังนี้

นโยบายแรก รัฐบาลจะผลักดันให้เกิดการปรับโครงสร้างหนี้ทั้งระบบ โดยเฉพาะกลุ่มสินเชื่อบ้านและรถ ช่วยเหลือลูกหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ ภายใต้ปรัชญาที่จะไม่ขัดต่อวินัยทางการเงินและไม่ทำให้เกิดภาวะภัยทางจริยธรรม (Moral Hazard) ของผู้มีภาระหนี้สิน ควบคู่กับการเพิ่มความรู้ทางการเงินและส่งเสริมการออมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย โดยจะดำเนินนโยบายผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทบริหารสินทรัพย์

นโยบายที่สอง รัฐบาลจะดูแลและส่งเสริมพร้อมกับปกป้องผลประโยชน์ของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะ SMEs จากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมของคู่แข่งทางการค้าต่างชาติ โดยเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการแก้ไขปัญหาหนี้ของ SMEs เช่น การพักหนี้ การจัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน เพื่อประคับประคองให้กลับมาเป็นกลไกที่แข็งแกร่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

นโยบายที่สาม รัฐบาลจะเร่งออกมาตรการเพื่อลดราคาค่าพลังงานและสาธารณูปโภค ปรับโครงสร้างราคาพลังงานควบคู่กับการเร่งรัดจัดทำ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำสัญญาซื้อขายพลังงานได้โดยตรง (Direct PPA) รวมทั้งการพัฒนา ระบบสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Strategic Petroleum Reserve: SPR) สำรวจหาแหล่งพลังงานเพิ่มเติม และการเจรจาประเด็นพื้นที่ทับซ้อนกับกัมพูชา (OCA) เพื่อลดต้นทุนด้านพลังงาน พร้อมทั้งผลักดันการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ (Mass Transit) และการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสารร่วมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับนโยบาย “ค่าโดยสารราคาเดียว” ตลอดสาย เพื่อลดภาระค่าเดินทาง

นโยบายที่สี่ รัฐบาลจะสร้างรายได้ใหม่ของรัฐด้วยการนำเศรษฐกิจนอกระบบภาษี (Informal Economy) และเศรษฐกิจใต้ดิน (Underground Economy) เข้าสู่ระบบภาษี ที่คาดว่าจะมีมูลค่าสูงกว่าร้อยละ ๕๐ ของ GDP เพื่อนำไปจัดสรรสวัสดิการด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปโภค รวมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของประชาชน พร้อมทั้งจะปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

นโยบายที่ห้า รัฐบาลจะเร่งกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย ควบคู่กับการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางเป็นลำดับแรก และผลักดันโครงการดิจิทัลวอลเล็ต (Digital Wallet) ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัล และพัฒนาศูนย์ข้อมูลภาครัฐ ที่มุ่งการพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน พร้อมเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน และการประกอบอาชีพ

นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้ พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลก ด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผล การเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

นโยบายที่เจ็ด รัฐบาลจะเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการสานต่อความสำเร็จ ในการปรับโครงสร้างการตรวจลงตราทั้งหมดของประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอวีซ่า เช่น กลุ่มผู้เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ (MICE) และกลุ่มชาวต่างชาติที่ทำงานทางไกล (Digital Nomad) ซึ่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวถึง ๑.๘๙๒ ล้านล้านบาท ในปี ๒๕๖๖ โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Destinations) เช่น สวนน้ำ สวนสนุก ศูนย์การค้า สถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) นำคอนเสิร์ต เทศกาล และการแข่งขันกีฬาระดับโลกมาจัดในประเทศไทย รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองน่าเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเม็ดเงินมหาศาลที่จะกระจาย ลงสู่ผู้ประกอบการภายในประเทศได้อย่างรวดเร็ว

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ปัญหาที่กระทบต่อสังคมและสร้างความสูญเสียอย่างมหาศาลอีกสองประเด็นปัญหา คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมและอาชญากรรมออนไลน์

นโยบายที่แปด รัฐบาลจะแก้ปัญหายาเสพติดอย่างเด็ดขาดและครบวงจร เริ่มตั้งแต่การตัดต้นตอการผลิตและจำหน่ายด้วยการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การสกัดกั้น ควบคุมการลักลอบนำเข้าและตัดเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด การปราบปรามและการยึดทรัพย์ ผู้ค้าอย่างเด็ดขาด การค้นหาผู้เสพในชุมชนเพื่อเข้าสู่กระบวนการรักษา ตลอดจนการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด การฝึกอาชีพ การศึกษา และการฟื้นฟูสภาพทางสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามดูแลช่วยเหลือเพื่อไม่ให้กลับไปสู่วงจรยาเสพติดอีก เพื่อคืนคนคุณภาพกลับสู่สังคม

นโยบายที่เก้า รัฐบาลจะเร่งแก้ปัญหาอาชญากรรม อาชญากรรมออนไลน์/ มิจฉาชีพ และอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน โดยการเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ และรับมือกับอาชญากรรมออนไลน์ อย่างรวดเร็ว ช่วยเหลือเหยื่อของมิจฉาชีพอย่างทันท่วงที โดยผนึกกำลังกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างกลไกการร่วมรับมือของบริษัผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมและธนาคารพาณิชย์

นโยบายที่สิบ รัฐบาลจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และจัดสวัสดิการสังคม ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาสและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวกตามที่กฎหมายบัญญัติ

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องในระยะกลางและระยะยาว รัฐบาลจะต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและบริการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพื่อวางรากฐานสู่การพัฒนาประเทศในอนาคต โดยปรับโครงสร้างของเศรษฐกิจ (Industry Transformation) และพัฒนาเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ (New Growth Engine) ที่จะปูพื้นฐาน ให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง ด้วยการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของความต้องการของผู้บริโภคด้วยเทคโนโลยี เพื่อเร่งให้ ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางโดยเร็ว และพัฒนาบทบาทให้เป็นผู้เล่นสำคัญ ทางเศรษฐกิจในเวทีโลก โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. การสร้างโอกาสต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิม โดย

๑.๑ รัฐบาลจะส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์เครื่องยนต์สันดาปไปสู่ยานยนต์แห่งอนาคต (HEVs PHEVs BEVs และ FCEVs) โดยเร่งดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้มาตั้งฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวทางที่จะเพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ (Local Content) และการถ่ายโอนเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่ธุรกิจไทย ในขณะที่ยังรักษาการจ้างงานควบคู่กับส่งเสริมการพัฒนาระดับทักษะและการปรับทักษะของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมยานยนต์เครื่องยนต์สันดาปและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ รัฐบาลจะส่งเสริมการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริม Soft Power ของประเทศ เราจะสนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) ซึ่งเป็นศักยภาพของคนไทยและทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ทั้งอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย และสุราชุมชน เพื่อยกระดับสินค้าโครงการ OTOP ทั้งด้านมาตรฐานและดีไซน์ให้ทันสมัย โดดเด่น แตกต่าง และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทั่วโลก รวมทั้งจะสนับสนุนการสืบทอดทุนทางวัฒนธรรมในภาพยนตร์ไทยและสื่อทุกรูปแบบ

๒. ส่งเสริมโอกาสในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต โดย

๒.๑ รัฐบาลจะส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy or Eco-friendly Economy) โดยอาศัยจุดแข็งของที่ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตรเข้าถึงพลังงานแสงอาทิตย์ได้ตลอดทั้งปี สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาด ทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาและผืนน้ำ พลังงานน้ำ และพลังงานทางเลือกอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนาตลาดซื้อขายไฟฟ้าเสรีและคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เพื่อความยั่งยืน และการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานรูปแบบใหม่สำหรับการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกพลังงานสู่ภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งการปรับกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคธุรกิจบริการให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๒ รัฐบาลจะต่อยอดพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จากความเข้มแข็งเดิมในอุตสาหกรรมดิจิทัล เช่น การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตฮาร์ดดิสก์ ให้เป็นอุตสาหกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ จะดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเพื่อตั้ง Data Center และโรงงานผลิตชิปและชิปดีไซน์ และผลิต Semiconductor ในประเทศไทย กระตุ้นให้เกิดความต้องการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะในประเทศ รัฐบาลนี้จะวางรากฐานให้คนไทยทุกกลุ่มวัยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการพัฒนาตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและสร้างสรรค์นวัตกรรม นำประเทศสู่ความล้ำสมัย โดยไม่ละเลยจุดสมดุลของความเป็นเจ้าของฮาร์ดแวร์ข้อมูลและการเปิดกว้างของโอกาสสำหรับการพัฒนา

๒.๓ รัฐบาลจะมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพ (Care and Wellness Economy) และบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) โดยอาศัยพื้นฐานจิตวิญญาณการบริการของคนไทยที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ โดยต่อยอดจากธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์แผนไทยที่เป็นจุดแข็ง เพื่อบริการความต้องการด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นจากการที่ประชากรโลกเข้าสู่สังคมสูงวัย พร้อมกับส่งเสริมการผลิตและใช้งานอุปกรณ์ทางการแพทย์ภายในประเทศ สนับสนุนการยกระดับสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยโดยใช้นวัตกรรมรวมถึงการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจและควบคุมผลกระทบทางสังคมโดยการตรากฎหมาย ตลอดจนสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสุขภาพ (Health Tech) และนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มายกระดับมาตรฐานสาธารณสุขไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานนานาชาติ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ของภูมิภาค

๒.๔ รัฐบาลจะมุ่งสู่เป้าหมายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการเงินของโลก (Financial Hub) โดยรัฐบาลจะผลักดันการยกร่างกฎหมายชุดใหม่ที่มีความเป็นสากล โปร่งใส และเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ออกแบบสิทธิประโยชน์ที่จูงใจนักลงทุน และพัฒนาระบบนิเวศของอุตสาหกรรมการเงิน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของบริษัทด้านการเงินระดับโลก

๓. รัฐบาลจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาส โดย

๓.๑ รัฐบาลจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรม ยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานวิจัยให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถออกขายสู่ตลาดโลกได้จริง สร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่มจากหิ้งสู่ห้าง และเปิดการร่วมมือกับภาคเอกชนเต็มรูปแบบ ซึ่งรวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การตั้งกองทุนสนับสนุน การจัดซื้อโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีของภาครัฐมาสนับสนุน การนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาสู่ผู้ประกอบการไทย

๓.๒ รัฐบาลจะเดินหน้าลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ (Mega Projects) อย่างต่อเนื่อง ทั้งทางราง ทางน้ำ ทางถนน และทางอากาศอย่างไร้รอยต่อ ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยทางถนน ลดต้นทุนระบบโลจิสติกส์ พัฒนาระบบขนส่งควบคุมอุณหภูมิ (Cold Chain) สร้างรถไฟทางคู่และรถไฟความเร็วสูงควบคู่กับการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ ยกระดับท่าเรือเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเชื่อมต่อขนส่งสินค้า พัฒนาสนามบินและเส้นทางการบินใหม่ ๆ เช่น สนามบินล้านนา สนามบินอัมพวัน เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการบิน (Aviation Hub) เพิ่มประตูบานใหม่ (Gateway) รองรับความต้องการเดินทางที่เพิ่มขึ้น ขับเคลื่อนโครงการ Landbridge โดยเฉพาะด้านการลงทุนโดยเอกชน เพื่อให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่งของภูมิภาค (Logistics Hub)

๓.๓ รัฐบาลจะเร่งพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่มีคุณภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้ทั้งในด้านพื้นที่และราคา สร้างความมั่นคงทางพลังงาน ส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า สนับสนุนให้ประชาชนผลิตกระแสไฟฟ้าระบบโซลาร์เซลล์ใช้ในครัวเรือนและมีรายได้จากการจำหน่าย กระแสไฟฟ้าที่ผลิตเกินกว่าความต้องการคืนให้รัฐ และจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๓.๔ รัฐบาลจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยกำกับดูแล ให้เกิดการจัดสรรคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรดาวเทียมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่มีคุณภาพ มั่นคง ปลอดภัย ครอบคลุม เพียงพอ และเข้าถึงได้ทั้งในด้านพื้นที่และราคา เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนสร้างระบบนิเวศเพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีขนาดใหญ่ ของโลกลงทุนในอุตสาหกรรมที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมดิจิทัล ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๕ รัฐบาลจะเปลี่ยนโครงสร้างทางภาษีครั้งใหญ่ที่ให้ความสำคัญ กับการกระจายรายได้ ดึงแรงงานนอกระบบที่มีอยู่มากกว่าร้อยละ ๕๐ เข้าสู่ระบบ ศึกษาความเป็นไปได้ ของการปฏิรูประบบภาษีไปสู่แบบ Negative Income Tax ที่ผู้มีรายได้น้อยจะได้รับ “เงินภาษีคืน เป็นขั้นบันได” ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓.๖ รัฐบาลจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ เร่งจัดทำ แผนที่ดินทันสมัยและใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐและแก้ปัญหาที่ดินทับซ้อน ยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐและประชาชน เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน เพิ่มขึ้น

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

รัฐบาลเชื่อว่าทุนมนุษย์เป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจะเร่ง ส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ โดย

๑. รัฐบาลจะส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม เด็กไทยทุกคนจะต้องเข้าถึงศูนย์ดูแลเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐาน เมื่อเติบโตก็ได้เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา และพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพของผู้เรียน ลดภาระ และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สองภาษาโดยใช้ AI

เป็นตัวช่วย เน้นการสอนทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริงเพื่อการสร้างรายได้ (Learn to Earn) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการฟื้นฟูและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมการปฏิรูประบบอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการแรงงานในอนาคตและรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning)

๒. รัฐบาลจะยกระดับทักษะและปลดล็อกศักยภาพของคนไทยเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ โดยรัฐบาลจะสนับสนุนการสร้าง Soft Power ของประเทศ ผ่านการส่งเสริม ๑ ครอบครัว ๑ ซอฟต์แวร์ (OFOS) จัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบและส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) สำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์ (THACCA) เพื่อยกระดับและพัฒนาความสามารถด้านวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่าเสริมทักษะเดิม (Reskill) เพิ่มทักษะใหม่ (Upskill) ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมกับทักษะที่เพิ่มขึ้น เช่น ทักษะด้านการประยุกต์ใช้ AI รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดึงศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. รัฐบาลจะยกระดับระบบสาธารณสุขให้ดียิ่งกว่าเดิม รัฐบาลนี้จะต่อยอดจากรัฐบาลที่แล้วในการยกระดับระบบสาธารณสุขไทย จาก “๓๐ บาทรักษาทุกโรค” จากพื้นฐานความสำเร็จหลายสิบปีของนโยบาย ๓๐ บาทรักษาทุกโรค มาเป็น “๓๐ บาทรักษาทุกที่” ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพในระบบบริการสาธารณสุข และการขยายเครือข่ายการบริการระดับปฐมภูมิ พัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อให้คนไทยเข้าถึงระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ลดเวลาและค่าใช้จ่าย และสามารถรองรับความต้องการใหม่ ๆ จากสถานการณ์สังคมสูงวัย รัฐบาลจะสานต่อโครงการฉีดวัคซีนป้องกัน HPV ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และใช้ศักยภาพของเครือข่ายสาธารณสุขในการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ พร้อมทั้งเพิ่มการเข้าถึงการรักษาและบริการด้านสุขภาพจิตและยาเสพติด โดยเน้นการป้องกัน (Prevention) ให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก

๔. รัฐบาลจะส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ โดยเร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศได้เข้าถึงสิทธิที่พึงมี ทั้งการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น สิทธิในการตั้งครอบครัว สิทธิในการดูแลระหว่างคู่ชีวิต การเข้าถึงสวัสดิการ โดยเริ่มต้นจากสวัสดิการข้าราชการ รัฐบาลจะต่อยอดความสำเร็จของรัฐบาลชุดที่ผ่านมา เพื่อให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ และในฐานะนายกรัฐมนตรีหญิงคนที่ ๒ ของประเทศไทย ดิฉันจะส่งเสริมความเท่าเทียมของชายและหญิงทั้งในระดับครอบครัวและในที่ทำงาน เพื่อให้ผู้หญิงทุกคนในประเทศไทยไม่ต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติ อยู่ในสังคมที่สามารถเป็นทั้งแม่และเจริญเติบโตในหน้าที่การงานได้ไม่น้อยไปกว่าผู้ชาย

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ในการบริหารประเทศในยุคนี้ เราจะไม่สามารถมองผ่านความท้าทายและโอกาสของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปได้ รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนี้

๑. รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่น เพื่อให้เป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิต และเพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รัฐบาลจะสร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา PM_{2.5} และการบริหารจัดการน้ำที่จะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลจะจัดการกับปัญหาการลักลอบกำจัดหรือฝังกลบกากอุตสาหกรรม/ของเสียอันตรายด้วยความเข้มงวด และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒. รัฐบาลจะยกระดับการบริหารจัดการน้ำ จะจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้ และจะเร่งให้น้ำถึงไร่นาด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ ควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน พร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ รัฐบาลจะแก้ปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้งร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มน้ำและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

๓. รัฐบาลจะสานต่อนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งจะช่วยเปิดประตูบานใหญ่สู่การค้าโลกและช่วยสร้างข้อได้เปรียบให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ของอาเซียนผ่านตลาดหลักทรัพ์ไทย

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ประเทศไทยเราเผชิญกับความไร้เสถียรภาพทางการเมืองและความขัดแย้งแบ่งขั้วอุดมการณ์ที่รุนแรงมาอย่างยาวนาน ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ กระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น รัฐบาลนี้จำเป็นต้องพลิกฟื้นความเชื่อมั่นของทั้งคนไทยและต่างชาติ ด้วยการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ มีนิติธรรม และความโปร่งใส ดังนี้

๑. **รัฐบาลจะเร่งจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้นโดยเร็วที่สุด** โดยยึดโยงกับประชาชนและหลักการของประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นบันไดสู่การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีเสถียรภาพทางการเมืองเป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญ รวมถึงการสร้างสันติภาพและสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

๒. **รัฐบาลจะยึดมั่นในหลักนิติธรรม (Rule of Law) และความโปร่งใส (Transparency)** สร้างความชอบธรรมในการบริหารราชการแผ่นดินด้วยการฟื้นฟูหลักนิติธรรมที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ใช้งบประมาณของรัฐน้อยที่สุดแต่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการสร้างรายได้และสร้างโอกาสแก่ประเทศและประชาชน โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ ให้เป็นทุนทางสังคมและทางความคิดที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

๓. **รัฐบาลจะปฏิรูประบบราชการและกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ** เปลี่ยนผ่านราชการไทยไปสู่ราชการทันสมัยในระบบดิจิทัล (Digital Government) ปรับขนาดให้มีความคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้งบประมาณและการปฏิบัติราชการ ปรับขนาดและกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับภารกิจ เปลี่ยนผ่านรูปแบบการเกณฑ์ทหารไปสู่แบบสมัครใจ เน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง มีคุณธรรม มุ่งมั่นและมีอาชีพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของรัฐและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน

๔. **รัฐบาลจะยกระดับการบริการภาครัฐให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น** ปรับบทบาทภาครัฐเป็นการส่งเสริมสนับสนุน (Enable) การอำนวยความสะดวก (Facilitate) และการกำกับกฎกติกา (Regulate) เพื่อให้ประชาชนและเอกชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว พร้อมทั้งจะลดกฎหมายและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น (Ease of Doing Business) เพื่อไม่ให้ภาครัฐเป็นอุปสรรคของภาคธุรกิจหรือขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

รัฐบาลของดิฉันจะแปลงความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจไปสู่ยุทธศาสตร์ที่จะเสริมสร้างโอกาสให้ประเทศไทยและเกื้อกูลผลประโยชน์ของพี่น้องประชาชนมากที่สุด ดังนี้

๑. **รัฐบาลจะรักษาจุดยืนของการไม่เป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างประเทศ (Non-Conflict)** และจะดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างจริงจังและสร้างสรรค์ ในกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและบรรทัดฐานสากล โดยมีผลประโยชน์ของชาติ เป็นแกนกลางสำคัญ และมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกับนานาประเทศเพื่อส่งเสริมสันติภาพ และความมั่งคั่งร่วมกัน (Active Promoter of Peace and Common Prosperity) เพื่อให้ประเทศไทย เป็นพื้นที่แห่งโอกาสสำหรับคนไทยและชาวต่างชาติ เพื่อดึงดูดแรงงานทักษะสูง ผู้ประกอบการ และนักลงทุนกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย

๒. **รัฐบาลจะเดินหน้าสานต่อนโยบายการทูต เศรษฐกิจเชิงรุก และการสร้าง Soft Power** เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน โดยเฉพาะตลาดใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างโอกาสความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัย ความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งระบบทวิภาคี (Bilateral) และพหุภาคี (Multilateral) และเร่งเจรจา ข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศคู่ค้าสำคัญ ยกกระดับมาตรฐานของประเทศ เพิ่มบทบาท ประเทศไทยในเวทีโลกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ที่รัฐบาลของดิฉันจะสานต่อจากรัฐบาลชุดที่ผ่านมา

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

แม้ว่าการบริหารงานของรัฐบาลจะเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน อันเป็นปัญหา โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่สั่งสมต่อเนื่องมากกว่า ๑๐ ปี และถูกซ้ำเติม ด้วยโควิด-๑๙ ทำให้ระดับหนี้สาธารณะของประเทศอยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากไร้ซึ่งมาตรการทางการเงินและการคลังที่เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คาดว่าประเทศ จะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ ๓ ต่อปี ซึ่งจะส่งผลให้ระดับหนี้สาธารณะ ของประเทศใกล้เคียงเต็มเพดานที่ร้อยละ ๗๐ ของ GDP ในปี ๒๕๗๐ จึงเป็นความท้าทายอันยิ่งยวด ที่รัฐบาลจะต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้กลับมาเติบโตอย่างเข้มแข็งอีกครั้งโดยเร็ว โดยการแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเพิ่มรายได้ทั้งในระดับประเทศและระดับปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ การพัฒนาเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ การยกระดับ ภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ รวมถึงการเร่งบริหารทรัพย์สินของรัฐให้ได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ เหล่านี้จะกลายเป็นเม็ดเงินกลับเข้าสู่ระบบภาษี และจะกลับกลายเป็น ศักยภาพทางนโยบายการคลัง (Fiscal Space) ที่เพียงพอสำหรับการเป็นแกนหลัก ในการผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศและดำเนินนโยบายการคลังโดยบริหารค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด ที่สำคัญได้แก่ การเร่งรัดเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณให้สามารถกระจายเม็ดเงินสู่เศรษฐกิจโดยเร็ว การพิจารณาใช้จ่ายจากแหล่งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ทั้งในส่วนของเงินกู้และการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาประเทศ รวมทั้งพิจารณาใช้เครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายเพื่อลดภาระการลงทุนจากงบประมาณแผ่นดินและการกู้เงินภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังของประเทศอย่างเคร่งครัด

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ

ท้ายที่สุด รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตลอดจนดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจัง โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในนามนายกรัฐมนตรีของคนไทยทุกคน ในนามรัฐบาล ดิฉันขอให้ความมั่นใจกับรัฐสภาแห่งนี้ว่า จะมุ่งมั่นตั้งใจบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง พร้อมทั้งประสานพลังจากทุกภาคส่วน จากทุกช่วงวัย จากทุกความเชี่ยวชาญ ขับเคลื่อนนโยบายที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ซึ่งตอบสนองสถานการณ์ปัจจุบันให้สำเร็จ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

เพื่อสร้างโอกาสอย่างเท่าเทียม ทำให้คนไทย มีกิน มีใช้ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี

เพื่อนำพาความภาคภูมิใจกลับมาสู่คนไทย และ ประเทศไทย

เพื่อสร้างความหวังและอนาคตที่ดีกว่าให้ประเทศไทย จากวันนี้ไปถึงอนาคต

ขอบคุณค่ะ

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ตารางแสดงความสอดคล้องระหว่างนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน
ของคณะรัฐมนตรีกับหน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยุทธศาสตร์ชาติ

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๕๒ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขต ที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อย ของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มี การทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ประเทศด้วย	ปฏิรูประบบราชการ ให้ทันสมัยในระบบดิจิทัล (Digital Government) และปฏิรูปกองทัพเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ	๑๒
	มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกับ นานาชาติเพื่อส่งเสริม สันติภาพและความมั่งคั่ง ร่วมกัน เพื่อให้ประเทศไทย เป็นพื้นที่แห่งโอกาสสำหรับ คนไทยและชาวต่างชาติ	๑๓
	เดินหน้าสานต่อนโยบาย การทูต เศรษฐกิจเชิงรุก และการสร้าง Soft Power เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน โดยเฉพาะตลาดใหม่ ๆ	๑๓
	มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ของสถาบันพระมหากษัตริย์	๑๔

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด	• เร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศได้เข้าถึงสิทธิที่พึงมี ทั้งการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ • ดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจัง โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๑๐ ๑๔
มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริม	• การจัดสรรสวัสดิการด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปโภค รวมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของประชาชน • ส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียม • เด็กไทยทุกคนจะต้องเข้าถึงศูนย์ดูแลเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐาน เมื่อเติบโตก็ได้เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญ	๕ ๙ ๙

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว	กับการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ● ส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา ● พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพของผู้เรียน ลดภาระ และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ● ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สองภาษาโดยใช้ AI เป็นตัวช่วย เน้นการสอนทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง เพื่อการสร้างรายได้ ● ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ	๙ ๙ ๙ ๑๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทยแผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	• ต่อยอดจากธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแพทย์แผนไทยที่เป็นจุดแข็ง เพื่รองรับความต้องการด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นจากการที่ประชากรโลกเข้าสู่สังคมสูงวัย	๘
	• สนับสนุนการยกระดับสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยโดยใช้นวัตกรรม รวมถึงการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ	๘
	• สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสุขภาพ (Health Tech) และนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มายกระดับมาตรฐานสาธารณสุขไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานนานาชาติ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ของภูมิภาค	๘
	• ยกระดับระบบสาธารณสุขให้ดียิ่งกว่าเดิม จาก “๓๐ บาท รักษาทุกโรค” เป็น “๓๐ บาท รักษาทุกที่” ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพในระบบบริการสาธารณสุข	๑๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	• ขยายเครือข่ายบริการระดับปฐมภูมิ พัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อให้คนไทยเข้าถึงระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ลดเวลาและค่าใช้จ่าย	๑๐
	• สานต่อโครงการฉีดวัคซีนปากมดลูก (HPV) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และใช้ศักยภาพของเครือข่ายสาธารณสุขในการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ	๑๐
	• เพิ่มการเข้าถึงการรักษาและบริการด้านสุขภาพจิต และยาเสพติด โดยเน้นการป้องกัน (Prevention) ให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก	๑๐
มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดมิได้	• ออกมาตรการเพื่อลดราคาค่าพลังงานและสาธารณูปโภค • ปรับโครงสร้างราคาพลังงาน ควบคู่กับการเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง • ผลักดันการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ (Mass Transit) • กำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสารร่วมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับ	๔ ๔ ๔ ๔

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐต้องดูแลให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร การนำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการใด ๆ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐ ประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับและค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน	นโยบาย “ค่าโดยสารราคาเดียว” ตลอดสาย เพื่อลดภาระค่าเดินทาง	
	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรมยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก	๘
	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ (Mega Projects) อย่างต่อเนื่อง ทั้งทางราง ทางน้ำ ทางถนน และทางอากาศอย่างไร้รอยต่อ	๘
	- สร้างรถไฟทางคู่และรถไฟความเร็วสูงควบคู่กับการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ - ยกระดับท่าเรือเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเชื่อมต่อ การขนส่งสินค้า เพื่อให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่งของภูมิภาค (Logistics Hub) - พัฒนาสนามบินและเส้นทางการบินใหม่ ๆ เช่น สนามบินล้านนา สนามบินอัมพามัน เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการบิน (Aviation Hub) เพิ่มประตู	๘

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	บานใหม่ (Gateway) รองรับความต้องการ เดินทางที่เพิ่มขึ้น ● พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ที่มีคุณภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้ทั้งในด้านพื้นที่ และราคา ● จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ ต่อความต้องการ รองรับ การเติบโตของเมือง และการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ ● กำกับดูแลให้เกิดการ จัดสรรที่ดินความถี่และสิทธิ ในวงโคจรดาวเทียม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาประเทศ ● พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทางดิจิทัลที่มีคุณภาพ มั่นคง ปลอดภัย ครอบคลุม เพียงพอและเข้าถึงได้ ทั้งในด้านพื้นที่และราคา เพื่อให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม	๙ ๙ ๙ ๙
มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	● ส่งเสริมการยกระดับ ภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรม สร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริม Soft Power ของประเทศ	๗

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย	สนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) ซึ่งเป็นศักยภาพของคนไทยและทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย และสุราชุมชน	๗
	ยกระดับสินค้าโครงการ OTOP ทั้งในด้านมาตรฐานและดีไซน์ให้ทันสมัย โดดเด่นแตกต่าง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทั่วโลก	๗
	สนับสนุนการสืบทอดทุนทางวัฒนธรรมในภาพยนตร์ไทยและสื่อทุกรูปแบบ	๗
	ส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา	๙
	จัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบและส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่เพื่อยกระดับและพัฒนาความสามารถด้านวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของคนไทยให้สร้างมูลค่า	๑๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ	● จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ ต่อความต้องการ รองรับการเติบโตของเมือง และการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ	๙
	● การสร้างความยั่งยืน ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	๑๑
	● การฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาสมดุลของระบบ นิเวศท้องถิ่น เพื่อให้เป็น ฐานสำคัญในการดำรงชีวิต	๑๑
	● เพิ่มขีดความสามารถ ของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ● สร้างการมีส่วนร่วม ในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา PM_{2.5} และการบริหารจัดการน้ำ ที่จะต้องได้รับความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	๑๑

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งทั้งระบบ	๑๑
	ยกระดับการบริหารจัดการน้ำ	๑๑
	จัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้	๑๑
	เร่งให้น้ำถึงไร่นา ด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ ควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน พร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำเพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม	๑๑
	แก้ปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้ง ร่วมกับทุกภาคส่วนโดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มน้ำ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน	๑๑

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชน หรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อน หรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า	• ดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและจริงจัง โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๑๔
มาตรา ๕๙ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก	• ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของรัฐ	๑๒
มาตรา ๖๐ รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน	• กำกับดูแลให้เกิดการจัดสรรคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรดาวเทียมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ	๙

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
การจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมตลอดทั้งการให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐต้องจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบและกำกับการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง ในการนี้ องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรม หรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้งการกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ผู้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่จะต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ		
มาตรา ๖๑ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใด อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค	• เร่งแก้ปัญหาอาชญากรรมอาชญากรรมออนไลน์/มิจฉาชีพ และอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน • ผนึกกำลังกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ปัญหาอาชญากรรม อาชญากรรมออนไลน์/มิจฉาชีพ และอาชญากรรมข้ามชาติ	๖ ๖

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	เพื่อปกป้องผลประโยชน์ ของประชาชน • สร้างกลไกการร่วม รับผิดชอบปัญหาอาชญากรรม อาชญากรรมออนไลน์/ มิจอาชีพ และอาชญากรรม ข้ามชาติของบริษัท ผู้ประกอบการ โทรคมนาคมและธนาคาร พาณิชย์ • ส่งเสริมให้เกิด ความปลอดภัยทางถนน	๖ ๘
มาตรา ๖๒ รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพ และมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน การคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรม แก่สังคม กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ อย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการ ทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัย ทางการเงินการคลังด้านรายได้และรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐ และเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ	• การเร่งบริหารทรัพย์สิน ของรัฐให้ได้ประโยชน์สูงสุด • รักษาเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจของประเทศ และดำเนินนโยบายการคลัง โดยบริหารค่าใช้จ่าย ในการพัฒนาประเทศ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด • การเร่งรัดเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้จ่าย งบประมาณให้สามารถกระจาย เม็ดเงินสู่เศรษฐกิจโดยเร็ว • การพิจารณาใช้จ่าย จากแหล่งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ทั้งในส่วนของเงินกู้ และการให้เอกชนมีส่วนร่วม ในการลงทุนพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	๑๓ ๑๔ ๑๔ ๑๔

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	และบรรทัดฐานสากล โดยมีผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแกนกลางสำคัญ • มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกับนานาชาติเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงร่วมกัน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นพื้นที่แห่งโอกาสสำหรับคนไทยและชาวต่างชาติ • แก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งระบบทวิภาคี (Bilateral) และพหุภาคี (Multilateral) • เร่งเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศคู่ค้าสำคัญ • เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)	๑๓ ๑๓ ๑๓ ๑๓
มาตรา ๖๗ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด	• ส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต	๑๔

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย		
มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการ ยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็น และเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทุนความให้	● การปรับปรุงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษี ให้ทันสมัย สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน ● เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ ● เร่งจัดทำแผนที่ที่ทันสมัย และใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดิน ของรัฐและแก้ปัญหา ที่ดินทับซ้อน ● ยุติความขัดแย้งและแก้ไข ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และระหว่างภาครัฐและประชาชน ● สนับสนุนให้ประชาชน เข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ● ยกกระดับบริการ ภาครัฐให้ตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ● ลดกฎหมายและขั้นตอน ที่ไม่จำเป็น (Ease of Doing Business) เพื่อไม่ให้ ภาครัฐเป็นอุปสรรค ของภาคธุรกิจหรือขัดขวาง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศ	๕ ๙ ๙ ๙ ๙ ๑๒ ๑๒

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็ง ของสังคม และเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ	การยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) มาใช้	๕
	สนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) ซึ่งเป็นศักยภาพของคนไทย และทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ทั้งอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย และสุราชุมชน	๗
	วางรากฐานให้คนไทยทุกกลุ่มวัยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการพัฒนาตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสร้างสรรค์นวัตกรรม นำประเทศสู่ความล้ำสมัย	๗
	สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสุขภาพ (Health Tech) และนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มายกระดับมาตรฐานสาธารณสุขไทย	๘

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรมยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก - ใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การตั้งกองทุนสนับสนุน การจัดซื้อโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีของภาครัฐ มาสนับสนุนการนำเข้าเทคโนโลยี	๘ ๘
มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทย กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคม ตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม ตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย	- ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาสและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวก - ส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต	๖ ๑๔

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว อันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริม และพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพเพื่อให้ประชาชน มีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้ง ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถ ดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกัน มิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติ อย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึง ความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม	● ส่งเสริมการเกิดและเติบโต อย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคน อย่างเท่าเทียม ● เด็กไทยทุกคนจะต้อง เข้าถึงศูนย์ดูแลเด็กปฐมวัย ที่มีมาตรฐาน เมื่อเติบโตก็ได้ เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทักษะ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผล ● ส่งเสริมการปลดล็อก ศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถ ทางกีฬา ● พัฒนาระบบการศึกษา ที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ ศักยภาพของผู้เรียน ● ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ สองภาษาโดยใช้ AI เป็นตัวช่วย เน้นการสอนทักษะที่ใช้ ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง เพื่อการสร้างรายได้ ● ส่งเสริมความเท่าเทียม ของชายและหญิงทั้งในระดับ ครอบครัวและในที่ทำงาน	๙ ๙ ๙ ๙ ๙ ๑๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้ (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสม กับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลัก การพัฒนาอย่างยั่งยืน	• เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ • เร่งจัดทำแผนที่ที่ทันสมัย และใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดิน ของรัฐและแก้ปัญหา ที่ดินทับซ้อน	๙ ๙
(๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับ และบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนในพื้นที่	• พัฒนาเมืองที่สอดคล้อง กับความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจาย ความเจริญทางเศรษฐกิจ	๘
(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดิน เพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	• ยุติความขัดแย้งและแก้ไข ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ด้วยกันเอง และระหว่าง ภาครัฐและประชาชน • สนับสนุนให้ประชาชน เข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น	๙ ๙
(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพ และเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น	• พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ที่มีคุณภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้ทั้งในด้านพื้นที่ และราคา • จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ ต่อความต้องการ เพื่รองรับ การเติบโตของเมือง และการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ • ยกระดับการบริหาร จัดการน้ำ	๙ ๙ ๑๑

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	• จัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้ • เร่งให้น้ำถึงไร่นาด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน พร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำ เพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม	๑๑ ๑๑
(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน	• ส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy or Eco-friendly Economy) โดยอาศัยจุดแข็งของที่ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตรเข้าถึงพลังงานแสงอาทิตย์ได้ตลอดทั้งปี • สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาดทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาและผืนน้ำ พลังงานน้ำ และพลังงานทางเลือกอื่น ๆ • สร้างความมั่นคงทางพลังงาน • ส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า	๗ ๗ ๙ ๙

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกิน โดยการปฏิรูปที่ดิน หรือวิธีอื่นใด	● การยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) มาใช้ ● เร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตรรวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร ● สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น	๕ ๕ ๙
มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัย และให้มีความรู้ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน รัฐพึงจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	● การเพิ่มความรู้ทางการเงิน และส่งเสริมการออมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ● เร่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ ● ส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา ● พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบนอกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพของผู้เรียน	๔ ๙ ๙ ๙

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
กิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว	• กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน • เน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส • ปฏิรูประบบราชการ ให้ทันสมัยในระบบดิจิทัล (Digital Government) และปฏิรูปกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปรับขนาดให้มีความคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการใช้งบประมาณและการปฏิบัติราชการ ปรับขนาดและกำลังคนภาครัฐ ให้สอดคล้องกับภารกิจ • ยกระดับการบริการภาครัฐ ให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น • ปรับบทบาทภาครัฐ เป็นการส่งเสริมสนับสนุน การอำนวยความสะดวก (Facilitate) และการกำกับกฎกติกา (Regulate) เพื่อให้ประชาชนและเอกชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว	๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ได้อย่างถูกต้อง ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสม กับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการ ในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เหมาะสม พึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลา ในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญา เฉพาะความผิดร้ายแรง	• ยึดมั่นในหลักนิติธรรม และความโปร่งใส • พัฒนาหลักนิติธรรม ที่เข้มแข็ง • ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสาร สาธารณะของรัฐ • กระจายอำนาจสู่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจในกระบวนการพัฒนา ท้องถิ่น และการดูแลชุมชน • ลดกฎหมายและขั้นตอน ที่ไม่จำเป็น (Ease of Doing Business) เพื่อไม่ให้ ภาครัฐเป็นอุปสรรค ของภาคธุรกิจ หรือขัดขวาง การเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจของประเทศ	๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้ง การตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน	• การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	๑๒
	• กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน	๑๒
	• มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์	๑๔
	• ดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง	๑๔

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
ด้านความมั่นคง		
๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย (๑) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (๒) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (๓) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพ และมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ (๔) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ	• พลิกฟื้นความเชื่อมั่นของทั้งคนไทยและต่างชาติ ด้วยการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ มีนิติธรรม และความโปร่งใส	๑๑
	• เร่งจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเร็วที่สุด โดยยึดโยงกับประชาชน และหลักการของประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล	๑๒
	• มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์	๑๔
	• ดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง	๑๔

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (๑) การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในปัจจุบัน (๒) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (๓) การสร้างความปลอดภัย และความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบก และทางทะเล	● แก้ปัญหายาเสพติดอย่างเด็ดขาดและครบวงจร และมีระบบติดตามดูแลช่วยเหลือเพื่อไม่ให้กลับไปสู่ วงจรยาเสพติดอีก และคืนคนคุณภาพกลับสู่สังคม	๖
	● การสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	๑๑
	● การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและรักษาสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่น เพื่อให้เป็นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ● สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งทั้งระบบ	๑๑

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติ แบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การพัฒนาและฝึกพลอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ และ (๓) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ	• เร่งแก้ปัญหาอาชญากรรมอาชญากรรมออนไลน์/มิจฉาชีพ และอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน	๖
๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน โดย (๑) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (๒) การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ (๓) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ	• ผนึกกำลังกับประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างกลไกการร่วมรับมือข้อพิพาทอาชญากรรม อาชญากรรมออนไลน์/มิจฉาชีพ และอาชญากรรมข้ามชาติของบริษัทผู้ประกอบการโทรคมนาคมและธนาคารพาณิชย์ • รักษาจุดยืนของการไม่เป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างประเทศ (Non-Conflict) • จะดำเนินความสัมพันธ์กับนานาชาติอย่างจริงใจและสร้างสรรค์ในกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและบรรทัดฐานสากล โดยมีผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแกนกลางสำคัญ	๖ ๑๓ ๑๓

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	• มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกับนานาชาติเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงร่วมกัน เพื่อให้ประเทศไทยเป็นพื้นที่แห่งโอกาสสำหรับคนไทยและชาวต่างชาติ	๑๓
	• เดินหน้าสานต่อนโยบายการทูต เศรษฐกิจเชิงรุก และการสร้าง Soft Power เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างกัน โดยเฉพาะตลาดใหม่ ๆ	๑๓
	• แก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งระบบทวิภาคี (Bilateral) และพหุภาคี (Multilateral)	๑๓
	• เร่งเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับประเทศคู่ค้าสำคัญ	๑๓
	• เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)	๑๓

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (๑) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม (๒) การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ และ (๓) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง	• สร้างกลไกการร่วมรับผิดชอบปัญหาอาชญากรรมอาชญากรรมออนไลน์/มิจาชีฟ และอาชญากรรมข้ามชาติของบริษัทผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคมและธนาคารพาณิชย์	๖
	• การพัฒนาระบบสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (SPR)	๔
	• พินโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security)	๕
	• การเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานรูปแบบใหม่สำหรับทั้งการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกพลังงานสู่ภูมิภาคอาเซียน	๗
ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน		
๑. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตรชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ	• การยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) มาใช้	๕

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	• เร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร	๕
	• สนับสนุนการยกระดับสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยโดยใช้นวัตกรรม รวมถึงการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ	๘
๒. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (๑) อุตสาหกรรมชีวภาพ (๒) อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร (๓) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (๔) อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ และ (๕) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ	• การผลักดันโครงการดิจิทัลวอลเล็ต (Digital Wallet) เพื่อวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัล • ส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องยนต์สันดาปไปสู่ยานยนต์แห่งอนาคต (HEVs PHEVs BEVs และ FCEVs) โดยเร่งดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้มาตั้งฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวทางที่จะเพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ (Local Content) • การถ่ายโอนเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่ธุรกิจไทย ในขณะที่ยังรักษา การจ้างงาน	๕ ๗ ๗

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	• ต่อยอดพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จากความเข้มแข็งเดิม ในอุตสาหกรรมดิจิทัล เช่น การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตฮาร์ดดิสก์ และให้เป็นอุตสาหกรรมดิจิทัลสมัยใหม่	๗
	• ดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศเพื่อตั้ง Data Center และโรงงานผลิตชิป และชิปดีไซน์ และผลิต Semiconductor ในประเทศไทย	๗
	• กระตุ้นให้เกิดความต้องการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะในประเทศ	๗
	• พัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพ (Care and Wellness Economy) และบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) โดยอาศัยพื้นฐานจิตวิญญาณการบริการของคนไทย ที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ	๘
	• ส่งเสริมการผลิตและใช้งานอุปกรณ์ทางการแพทย์ภายในประเทศ	๘
	• สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสุขภาพ (Health Tech) และนวัตกรรม	๘

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) มายกระดับมาตรฐานสาธารณสุขไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานนานาชาติ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ของภูมิภาค • กำกับดูแลให้เกิดการจัดสรรคลื่นความถี่และสิทธิในวงโคจรดาวเทียมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ	๙
๓. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (๑) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๒) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (๓) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (๔) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และ (๕) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค	• เร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการสานต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างการตรวจลงตราทั้งหมดของประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอวีซ่า • ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Destinations) • ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองน่าเที่ยว • ส่งเสริมการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริม Soft Power ของประเทศ	๕ ๕ ๕ ๗

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	● พัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพ (Care and Wellness Economy) และบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) โดยอาศัยพื้นฐานจิตวิญญาณการบริการของคนไทยที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ● ต่อยอดจากธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแพทย์แผนไทยที่เป็นจุดแข็ง เพื่อรองรับความต้องการด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นจากการที่ประชากรโลกเข้าสู่สังคมสูงวัย	๘ ๘
๔. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (๑) เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (๒) สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๓) เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ (๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (๕) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค	● การผลักดันการพัฒนา ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ (Mass Transit) ● การกำหนดโครงสร้างอัตราค่าโดยสารร่วมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับนโยบาย “ค่าโดยสารราคาเดียว” ตลอดสาย เพื่อลดภาระค่าเดินทาง ● พัฒนาเศรษฐกิจสุขภาพ (Care and Wellness Economy) และบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) โดยอาศัยพื้นฐานจิตวิญญาณการบริการของคนไทยที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ	๔ ๔ ๘

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรมยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก	๘
	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ (Mega Projects) อย่างต่อเนื่องทั้งทางราง ทางน้ำ ทางถนน และทางอากาศอย่างไร้รอยต่อ	๘
	ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยทางถนน และลดต้นทุนระบบโลจิสติกส์	๘
	สร้างทางคู่และรถไฟความเร็วสูงควบคู่กับการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ	๘
	ยกระดับท่าเรือเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเชื่อมต่อ การขนส่งสินค้า เพื่อให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่งของภูมิภาค (Logistics Hub)	๘
	พัฒนาสนามบิน และเส้นทางการบินใหม่ ๆ เช่น สนามบินล้านนา สนามบินอัมพามัน เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการบิน (Aviation Hub)	๘

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	และโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของบริษัทด้านการเงินระดับโลก • เร่งแสวงหาโอกาสที่จะเพิ่มรายได้ทั้งในระดับประเทศและระดับปัจเจกบุคคล	๑๓
ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์		
๑. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดย (๑) การปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (๒) การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (๓) การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา (๔) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (๕) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (๖) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (๗) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	• ส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน • เด็กไทยทุกคนจะต้องเข้าถึงศูนย์ดูแลเด็กปฐมวัยที่มีมาตรฐาน เมื่อเติบโตก็ได้เรียนหนังสือที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล • เร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศได้เข้าถึงสิทธิที่พึงมี ทั้งการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้	๙ ๙ ๑๐

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	- ส่งเสริมความเท่าเทียมของชายและหญิงทั้งในระดับครอบครัวและในที่ทำงาน - ส่งเสริมสถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต	๑๐ ๑๔
๒. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (๑) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (๒) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ (๓) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (๔) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ	- ส่งเสริมการพัฒนายกระดับทักษะและการปรับทักษะของแรงงานไทย ในอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องยนต์สันดาป และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง - เร่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยอย่างเต็มกำลังและความสามารถ - เสริมทักษะเดิม (Reskill) เพิ่มทักษะใหม่ (Upskill) ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เหมาะสมกับทักษะที่เพิ่มขึ้น เช่น ทักษะด้านการประยุกต์ใช้ AI	๗ ๙ ๑๐
๓. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย (๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (๒) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา	วางรากฐานให้คนไทยทุกกลุ่มวัยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการพัฒนาตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสร้างสรรค์นวัตกรรม นำประเทศสู่ความล้ำสมัย	๗

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
ในทุกระดับ ทุกประเภท (๔) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๕) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก (๖) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ (๗) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ	● พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทั้งในระบบนอกระบบ ตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพของผู้เรียน ● ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สองภาษาโดยใช้ AI เป็นตัวช่วย เน้นการสอนทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง เพื่อการสร้างรายได้	๙ ๙
๔. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย (๑) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อตั้งแต่ระดับปฐมวัย (๒) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ และ (๓) การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ	● การถ่ายโอนเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้แก่ธุรกิจไทย ในขณะที่ยังรักษาการจ้างงาน ● พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรมยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก ● ใช้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การตั้งกองทุนสนับสนุน การจัดซื้อโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีของภาครัฐ มาสนับสนุนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ มาสู่ผู้ประกอบการไทย ● สร้างระบบนิเวศเพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีขนาดใหญ่ของโลกลงทุนในอุตสาหกรรม	๗ ๘ ๘ ๙

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้ประกอบการไทย ในอุตสาหกรรมดิจิทัล ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริมการปลดล็อก ศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถ ทางกีฬา	๙
๕. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (๑) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๒) การป้องกัน และควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (๓) การสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (๔) การพัฒนา ระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้าง สุขภาวะที่ดี และ (๕) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐาน ในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่	- การจัดสรรสวัสดิการ ด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณสุขโรค รวมทั้ง อุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐาน ของประชาชน - ขยายเครือข่ายการบริการ ระดับปฐมภูมิ พัฒนาระบบ การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อให้ คนไทยเข้าถึงระบบบริการ สุขภาพที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานสากล ลดเวลา และค่าใช้จ่าย - สานต่อโครงการฉีดวัคซีน ปากมดลูก (HPV) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และใช้ศักยภาพ ของเครือข่ายสาธารณสุข ในการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ - เพิ่มการเข้าถึงการรักษา และบริการด้านสุขภาพจิต และยาเสพติด โดยเน้น การป้องกัน (Prevention)	๕ ๑๐ ๑๐ ๑๐

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก	
๖. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย (๑) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (๒) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชน ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (๓) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และ (๔) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ	๑๐
๗. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย (๑) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต (๒) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ (๓) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (๔) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา	- นำการแข่งขันกีฬาระดับโลกมาจัดในประเทศไทย - ส่งเสริมการปลดล็อกศักยภาพทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม และความสามารถทางกีฬา	๕ ๙
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม		
๑. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดย (๑) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก (๒) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค (๓) กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร (๔) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน (๕) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัยทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม (๖) ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้า เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง (๗) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อย	- ลดภาระและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ - การสร้างรายได้ใหม่ของรัฐ ด้วยการนำเศรษฐกิจนอกระบบภาษี (Informal Economy) และเศรษฐกิจใต้ดิน (Underground Economy) เข้าสู่ระบบภาษี - การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษีให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๙ ๕ ๕

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ (๘) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง	● การจัดสรรสวัสดิการ ด้านการศึกษา สาธารณสุข และสาธารณสุขโรค รวมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของประชาชน	๕
	● การเร่งกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย ควบคู่กับบรรเทาภาระค่าใช้จ่าย และเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางเป็นลำดับแรก	๕
	● ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และจัดสวัสดิการสังคม ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาส และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ	๖
	● พัฒนาระบบสาธารณสุขโรค ที่มีคุณภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้ทั้งในด้านพื้นที่ และราคา	๙
	● เปลี่ยนโครงสร้างทางภาษีครั้งใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้ ดึงแรงงาน	๙

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	นอกระบบที่มีอยู่มากกว่าร้อยละ ๕๐ เข้าสู่ระบบ ศึกษาความเป็นไปได้ของการปฏิรูประบบภาษีไปสู่แบบ Negative Income Tax ที่ผู้มีรายได้น้อยจะได้รับ “เงินภาษีคืนเป็นขั้นบันได” ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๙
	เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ	๙
	เร่งจัดทำแผนที่ที่ดินสมัยและใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐและแก้ปัญหาที่ดินทับซ้อน	๙
	สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดินที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น	๙
	ยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และระหว่างภาครัฐและประชาชน	๙
	ยกระดับระบบสาธารณสุขให้ดียิ่งกว่าเดิม จาก “๓๐ บาท รักษาทุกโรค” เป็น “๓๐ บาท รักษาทุกที่” ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพในระบบบริการสาธารณสุข	๑๐
	ขยายเครือข่ายการบริการระดับปฐมภูมิ	๑๐

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	พัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อให้คนไทยเข้าถึงระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ลดเวลาและค่าใช้จ่าย	
๒. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดย (๑) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในภูมิภาค (๒) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ (๓) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต (๔) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด (๕) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (๖) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่	● ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมื่อน้ำท่วม	๕
	● สร้างรถไฟทางคู่และรถไฟความเร็วสูงควบคู่กับการพัฒนาเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ	๘
	● เพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ● บริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง	๑๑ ๑๔
๓. การเสริมสร้างพลังทางสังคม โดย (๑) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ (๒) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (๓) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน (๔) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม (๕) สนับสนุนการพัฒนา	● จัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน	๔
	● ส่งเสริมการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริม Soft Power ของประเทศ	๗

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
บนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และ (๖) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล	สนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) ซึ่งเป็นศักยภาพของคนไทยและทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทยทั้งอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัยและสื่อบุคคลเพื่อยกระดับสินค้า	๗
	สนับสนุนการสอดแทรกทุนทางวัฒนธรรมไปในภาพยนตร์ไทยและสื่อทุกรูปแบบ	๗
	ยกระดับทักษะ/ปลดล็อกศักยภาพของคนไทยเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ โดยรัฐบาลจะสนับสนุนการสร้าง Soft Power ของประเทศ ผ่านการส่งเสริม	๑๐
	๑ ครอบครัว ๑ ซอฟต์แวร์เวอร์ (OFOS) - ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดึงศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๑๐
	เร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศได้เข้าถึงสิทธิที่มี	๑๐

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ทั้งการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ ส่งเสริมความเท่าเทียมของชายและหญิงทั้งในระดับครอบครัวและในที่ทำงาน	๑๐
๔. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดย (๑) ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ (๒) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง (๓) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน และ (๔) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน	- การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน และการประกอบอาชีพ - การเพิ่มความรู้ทางการเงิน และส่งเสริมการออมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย - กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน	๕ ๔ ๑๒
ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดย (๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด (๓) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (๔) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว	ส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy or Eco-friendly Economy) โดยอาศัยจุดแข็งของที่ตั้ง ใกล้เส้นศูนย์สูตรเข้าถึงพลังงานแสงอาทิตย์ได้ตลอดทั้งปี	๗

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๕) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน	สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาด ทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาและผืนน้ำ พลังงานน้ำ และพลังงานทางเลือกอื่น ๆ	๗
	สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์พื้นที่ฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งทั้งระบบ	๑๑
	จัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้	๑๑
	เร่งให้น้ำถึงไร่นา ด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ ควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน พร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำ เพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม	๑๑
	สานต่อนโยบายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียน ในด้านการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	๑๑

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	สู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งจะช่วยเปิดประตูบานใหญ่สู่การค้าโลกและช่วยสร้างข้อได้เปรียบให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการในประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) ของอาเซียนผ่านตลาดหลักทรัพย์ไทย	๑๑
๒. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล โดย (๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล (๒) ปรับปรุง พื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ (๓) พื้นฟูชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม และ (๔) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- ยกระดับการบริหารจัดการน้ำ - สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์พื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ	๑๑ ๑๑
๓. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดย (๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (๒) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๓) มุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชน และ (๔) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	- การปรับกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคธุรกิจบริการให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - เพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - สร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา	๗ ๑๑ ๑๑

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
ระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม และยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ	และใช้ศักยภาพของเครือข่ายสาธารณสุขในการส่งเสริม ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ	๑๐
	● เพิ่มการเข้าถึงการรักษาและบริการด้านสุขภาพจิตและยาเสพติด โดยเน้นการป้องกัน (Prevention) ให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก	๑๑
	● การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและรักษาสมดุลของระบบนิเวศท้องถิ่นเพื่อให้เป็นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ● จัดการกับปัญหาการลักลอบกำจัดหรือฝังกลบกากอุตสาหกรรม/ของเสียอันตรายด้วยความเข้มงวด	๑๑
๕. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดย (๑) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (๒) เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล (๓) พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศและส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานโดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน และ (๕) พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศและชุมชนในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคาและการเข้าถึงอาหาร	● การสร้างระบบสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (SPR)	๔
	● การสำรวจหาแหล่งพลังงานเพิ่มเติม และการเจรจาประเด็นพื้นที่ทับซ้อนกับกัมพูชา (OCA) เพื่อลดต้นทุนด้านพลังงาน	๔
	● พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์	๕

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคง ทางอาหาร • ฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่น ของประเทศไทย เพื่อตอบสนองความต้องการ ของโลกด้านความมั่นคง ทางอาหาร (Food Security)	๕
	• สนับสนุนให้ประเทศไทย เป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาด ทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ บนหลังคาและผืนน้ำ พลังงานน้ำ และพลังงาน ทางเลือกอื่น ๆ	๗
	• พัฒนาลาดซื้อขาย ไฟฟ้าเสรีและคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เพื่อความยั่งยืน และการเสริมสร้างความมั่นคง ด้านพลังงานรูปแบบใหม่ สำหรับการบริโภค ภายในประเทศและการส่งออก พลังงานสู่ภูมิภาคอาเซียน	๗
	• สร้างความมั่นคง ทางพลังงาน	๙
	• ส่งเสริมการใช้พลังงาน อย่างคุ้มค่า	๙
	• สนับสนุนให้ประชาชน ผลิตกระแสไฟฟ้า ระบบโซลาร์เซลล์ใช้ในครัวเรือน	๙

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	และมีรายได้จากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่ผลิตเกินกว่าความต้องการคืนให้รัฐ	๙
	• จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการ รองรับ การเติบโตของเมือง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	๑๑
	• ยกระดับการบริหารจัดการน้ำ	๑๑
	• จัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคให้ประชาชนทุกพื้นที่เข้าถึงได้	๑๑
	• จะเร่งให้น้ำถึงไร่นา ด้วยการเพิ่มศักยภาพแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ ควบคู่กับการขยายเขตชลประทาน พร้อมทั้งเพิ่มแหล่งน้ำ เพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม	๑๑
๖. ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ โดย (๑) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย (๒) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม (๓) จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และ (๔) พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล	• เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ • เร่งจัดทำแผนที่ที่ทันสมัย และใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐและแก้ปัญหาที่ดินทับซ้อน • จัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบและส่งเสริมวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อยกระดับและพัฒนา	๙ ๙ ๑๐

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ความสามารถด้านวัฒนธรรม สร้างสรรค์ของคนไทย ให้สร้างมูลค่า • เพิ่มขีดความสามารถ ของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ • สนับสนุนการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึง ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งทั้งระบบ	๑๑ ๑๑
ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ		
๑. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดย (๑) การให้บริการสาธารณะ ของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้า ของภูมิภาค และ (๒) ภาครัฐมีความเชื่อมโยง ในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาประยุกต์ใช้	• การพัฒนาศูนย์ข้อมูล ภาครัฐที่มุ่งการพัฒนา นโยบายที่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชน • ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสาร สาธารณะของรัฐ • ยกระดับการบริการ ภาครัฐให้ตอบสนอง ความต้องการของประชาชน มากยิ่งขึ้น • ปรับบทบาทภาครัฐเป็น การส่งเสริมสนับสนุน (Enable) การอำนวยความสะดวก (Facilitate) และการกำกับกฎกติกา	๕ ๑๒ ๑๒ ๑๒

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	(Regulate) เพื่อให้ประชาชนและเอกชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว	
๒. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย (๑) ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (๒) ระบบการเงินการคลังประเทศ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และ (๓) ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ	• บริหารค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๑๔
	• รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ	๑๔
	• การเร่งรัดเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณให้สามารถกระจายเม็ดเงินสู่เศรษฐกิจโดยเร็ว	๑๔
	• พิจารณาใช้เครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ ในการลดภาระ การลงทุน ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลังของประเทศอย่างเคร่งครัด	๑๔
๓. ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดย (๑) ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม (๒) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ (๓) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล	• ปฏิรูประบบราชการให้ทันสมัยในระบบดิจิทัล (Digital Government) และปฏิรูปกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปรับขนาดให้มีความคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้งบประมาณและการปฏิบัติราชการ ปรับขนาดและกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับภารกิจ	๑๒
	• การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ	๑๒

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน • กระจายอำนาจสู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน	๑๒
๔. ภาครัฐมีความทันสมัย โดย (๑) องค์การภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และ (๒) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย	• ปฏิรูประบบราชการให้ทันสมัยในระบบดิจิทัล (Digital Government) และปฏิรูปกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปรับขนาดให้มีความคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการใช้งบประมาณและการปฏิบัติราชการ ปรับขนาดและกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับภารกิจ • เน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มีความสำคัญกับความโปร่งใส • การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน • ยกระดับการบริการภาครัฐให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น • ปรับบทบาทภาครัฐเป็นการส่งเสริมสนับสนุน (Enable) การอำนวยความสะดวก	๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒ ๑๒

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ความสะดวก (Facilitate) และการกำกับกฎกติกา (Regulate) เพื่อให้ประชาชนและเอกชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว • การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาประเทศ	๑๔
๕. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ โดย (๑) ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ	• บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง มีคุณธรรม มุ่งมั่น และมืออาชีพ โปร่งใส และตรวจสอบได้	๑๒
๖. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย (๑) ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (๓) การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ และ (๔) การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ	• ยึดมั่นในหลักนิติธรรม (Rule of Law) และความโปร่งใส (Transparency) • การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน • กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และการดูแลชุมชน • เน้นใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มีความสำคัญกับความโปร่งใส	๑๑ ๑๒ ๑๒ ๑๒

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
๗. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น โดย (๑) ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (๒) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และ (๓) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย	● การปรับโครงสร้างราคาพลังงาน ควบคู่กับการเร่งรัดจัดทำ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๔
	● การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษีให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๕
	● ผลักดันการยกเว้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการเงินชุดใหม่ที่มีความเป็นสากล โปร่งใส และเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ	๘
	● เร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศได้เข้าถึงสิทธิที่พึงมี ทั้งการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายสมรสเท่าเทียมถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้	๑๐
	● ลดกฎหมายและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น (Ease of Doing Business) เพื่อไม่ให้ภาครัฐเป็นอุปสรรคของภาคธุรกิจ หรือขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ	๑๒
	● ดำเนินความสัมพันธ์กับนานาชาติอย่างจริงจัง และสร้างสรรค์ในกรอบ	๑๓

ยุทธศาสตร์ชาติ	นโยบายของรัฐบาล	หน้า
	ของกฎหมายระหว่างประเทศ และบรรทัดฐานสากล โดยมีผลประโยชน์แห่งชาติ เป็นแกนกลางสำคัญ	
๘. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดย (๑) บุคลากร และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่น ในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (๒) ทุกหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกัน ในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง (๓) หน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน (๔) ส่งเสริมระบบ ยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และ (๕) พัฒนา มาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา	• พื้นฟูหลักนิติธรรม ที่เข้มแข็ง • เร่งจัดทำรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชนให้เป็น ประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเร็วที่สุด โดยยึดโยงกับ ประชาชน และหลักการ ของประชาธิปไตย สอดคล้อง กับหลักสิทธิมนุษยชนสากล เคารพพหุวัฒนธรรม เพื่อเป็นบันไดสู่การพัฒนา ประชาธิปไตยของประเทศไทย ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีเสถียรภาพทางการเมือง เป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญ	๑๒ ๑๒

ดูข้อมูลได้ที่
พิมพ์ครั้งที่
จำนวนพิมพ์
พิมพ์ที่
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
พิมพ์เมื่อ
ISBN

e-Book

PDF File

๑

๓,๐๐๐ เล่ม

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

นางสาวกฤษณา แพงสี

เดือนกันยายน ๒๕๖๗

978-616-7749-23-5

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการการคลัง
www.soc.go.th

Policy Statement

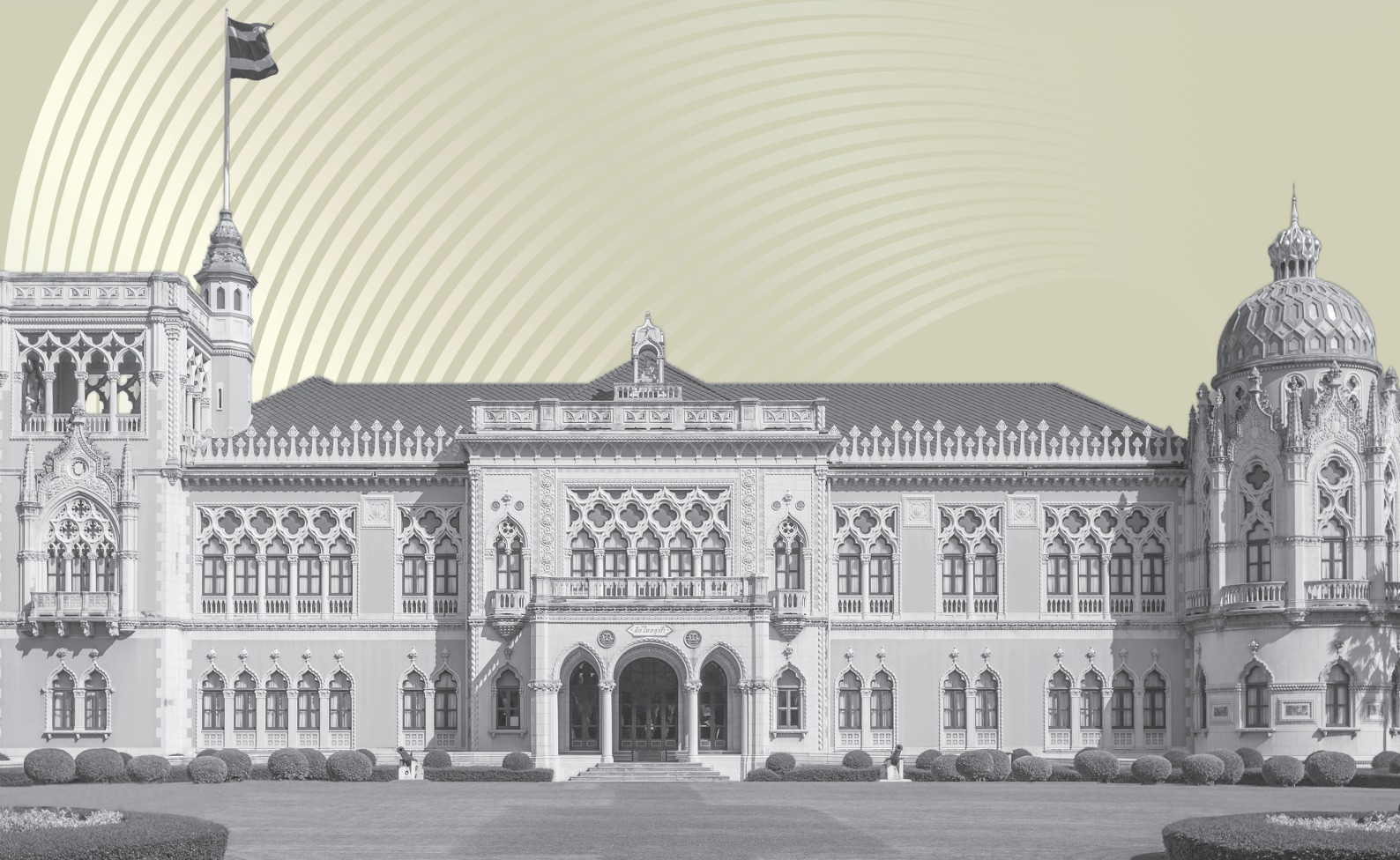
of

the Council of Ministers

Delivered by

Prime Minister Paetongtarn Shinawatra
to the National Assembly

Policy Statement of the Council of Ministers

Delivered by Prime Minister Paetongtarn Shinawatra
to the National Assembly
Thursday, 12 September B.E. 2567 (2024)

Table of Contents

Announcement on the Appointment of the Prime Minister	I
Announcement on the Appointment of Ministers	II
Policy Statement of the Council of Ministers Delivered by Prime Minister Paetongtarn Shinawatra to the National Assembly Thursday, 12 September B.E. 2567 (2024)	1
Immediate-term policies	4
Medium-term and long-term policies	7
Appendix Table illustrating the areas of alignment between the policies of the Council of Ministers, <i>Chapter V: Duties of the State</i> and <i>Chapter VI: Directive Principles of State Policies</i> of the Constitution of the Kingdom of Thailand, and the National Strategy	17

Announcement on the Appointment of the Prime Minister

His Majesty King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua

His Majesty King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua graciously bestows a Royal Command for the announcement to be made that,

By virtue of the termination of the premiership of Mr. Srettha Thavisin in accordance with Section 170, Paragraph 1 (4), and in conjunction with Section 160 (4) (5) of the Constitution, and whereby the Speaker of the House of Representatives has respectfully presented for royal endorsement the vote taken by the National Assembly on 16 August B.E. 2567 (2024) which endorsed the appointment of Miss Paetongtarn Shinawatra as Prime Minister with a majority of the votes from the total number of existing members of the House of Representatives;

On the authority of Section 158 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, His Majesty therefore graciously appoints Miss Paetongtarn Shinawatra as Prime Minister, to administer state affairs forthwith.

Announced on 16 August B.E. 2567 (2024), being the 9th year of the present Reign.

Countersigned by

Mr. Wan Muhamad Noor Matha

Speaker of the House of Representatives

Announcement on the Appointment of Ministers

His Majesty King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua

His Majesty King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua graciously bestows a Royal Command for the announcement to be made that, following the Royal Command dated 16 August B.E. 2567 (2024) appointing Miss Paetongtarn Shinawatra as Prime Minister. Miss Paetongtarn Shinawatra has now selected individuals deserving to assume positions as Ministers to administer state affairs.

On the authority of Section 158 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, His Majesty therefore graciously appoints the following individuals as Ministers:

Mr. Phumtham Wechayachai	Deputy Prime Minister and Minister of Defence
Mr. Suriya Jungrungreangkit	Deputy Prime Minister and Minister of Transport
Mr. Anutin Charnvirakul	Deputy Prime Minister and Minister of Interior
Mr. Pirapan Salirathavibhaga	Deputy Prime Minister and Minister of Energy
Mr. Pichai Chunhavajira	Deputy Prime Minister and Minister of Finance
Mr. Prasert Jantararuangtong	Deputy Prime Minister and Minister of Digital Economy and Society

Mr. Chousak Sirinil	Minister attached to the Prime Minister's Office
Miss Jiraporn Sindhuprai	Minister attached to the Prime Minister's Office
General Nattaphon Narkphanit	Deputy Minister of Defence
Mr. Julapun Amornvivat	Deputy Minister of Finance
Mr. Paopoom Rojanasakul	Deputy Minister of Finance
Mr. Maris Sangiampongsa	Minister of Foreign Affairs
Mr. Sorawong Thienthong	Minister of Tourism and Sports
Mr. Varawut Silpa-archa	Minister of Social Development and Human Security
Miss Supamas Isarabhakdi	Minister of Higher Education, Science, Research and Innovation
Mrs. Narumon Pinyosinwat	Minister of Agriculture and Cooperatives
Mr. Itthi Sirilatthayakorn	Deputy Minister of Agriculture and Cooperatives
Mr. Akkhara Prompow	Deputy Minister of Agriculture and Cooperatives
Mrs. Manaporn Charoensri	Deputy Minister of Transport
Mr. Surapong Piyachote	Deputy Minister of Transport
Mr. Chalermchai Sri-on	Minister of Natural Resources and Environment
Mr. Pichai Naripthaphan	Minister of Commerce
Mr. Napintorn Srisunpang	Deputy Minister of Commerce
Mr. Suchart Chomklin	Deputy Minister of Commerce
Mr. Songsak Thongsri	Deputy Minister of Interior
Miss Sabeeda Thaised	Deputy Minister of Interior
Miss Theerarat Samrejvanich	Deputy Minister of Interior
Pol. Col. Tawee Sodsong	Minister of Justice
Mr. Phiphat Ratchakitprakarn	Minister of Labour

Miss Sudawan Wangsuphakijkosol	Minister of Culture
Pol. Gen. Permpoon Chidchob	Minister of Education
Mr. Surasak Phanchaoenworakul	Deputy Minister of Education
Mr. Somsak Thepsutin	Minister of Public Health
Mr. Dej-is Khaothong	Deputy Minister of Public Health
Mr. Akanat Promphan	Minister of Industry

To take effect forthwith.

Announced on 3 September B.E. 2567 (2024), being the 9th year of the present Reign.

Countersigned by
Miss Paetongtarn Shinawatra
Prime Minister

**Policy Statement
of the Council of Ministers
Delivered by Prime Minister Paetongtarn Shinawatra
to the National Assembly
Thursday, 12 September B.E. 2567 (2024)**

Honourable President of the National Assembly,

Pursuant to the Royal Command of 16 August B.E. 2567 (2024) appointing me as Prime Minister, and the Royal Command of 3 September B.E. 2567 (2024) appointing the Ministers, the Council of Ministers has now formulated the policy for the administration of state affairs, which is in adherence to a democratic regime of government with the King as Head of State. The policy is also in accordance with Chapter V: Duties of the State and Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), as well as the National Strategy B.E. 2561-2580 (2018-2037).

The Council of Ministers, therefore, wishes to present its Policy Statement to the National Assembly in order to inform the latter of the objectives, strategies and policies of this Government, which aim to build unity and harmony in Thai society, leading to cooperation and progress on economic, social and political development and governance of the nation for the benefit of all the Thai people.

Honourable President of the National Assembly,

Thailand is currently facing multiple challenges, particularly on the economic front where growth is less than our true potential, problems of chronic debt, inequality that is becoming ever more severe, the environment, as well as social and political issues.

These are all “**challenges**” which the Government is ready, through advancing synergy among all sectors (Collaboration), to turn into “**Hope, Opportunity and Economic and Social Equality**” for people of all groups equally (Inclusiveness). The Government is set to enhance potential and create opportunities, by providing the people with roles and rights (Empowerment) in order to revitalise the country from the problems besetting it and enable Thailand to advance firmly.

Thailand’s potential is based on strong foundations. But looking ahead, the country must still face numerous challenges, such as:

First, challenges regarding the wellbeing of the people whose incomes are not sufficient for their expenses, especially the problem of household debt, which now amounts to 16 trillion Baht, or more than 90 percent of Gross Domestic Product (GDP), while the ratio of Non-Performing Loans (NPLs) is on an upward trend. The same goes for the problem of informal debt, in the context of income inequality between the rich and poor, and development that is mainly clustered in the Bangkok Metropolitan Area and other major cities. This has resulted in many Thais lacking access to necessary public utilities as well as land rights.

Second, our society and economy are being challenged by its transformation into an ageing society at a faster rate than our level of national development, and faster than other countries in our region. In B.E. 2566 (2023), Thailand entered into a fully ‘Aged Society’, that is, having a ratio of the elderly at greater than 20 percent of the entire population, and it is estimated that in 10 years, we will become a ‘Super Aged Society’. At the same time, birth rates are declining, the quality and skills of the majority of the Thai labour force are at low levels, with youth and the working-age population whose knowledge and basic literacy level are below standard totalling 64.7 percent. The PISA test results of Thai children are at a 20-year low, for all skills. In addition, more than 1 million children and youth have dropped out of the education system. Moreover, Thais of all age brackets are experiencing more severe cumulative stress, while it is estimated that more than 10 million people suffer from mental health issues, which is higher than the global average. To summarise, the quality of Thai people at working age are at a drastic low, while our ageing society, the public sector’s welfare cost burden and public health budget, are unavoidably set to increase.

Third, the security and safety of society is threatened by the spread of narcotic drugs, which diminishes the quality of life, economy and security of the nation. In the second quarter of B.E. 2567 (2024), criminal prosecutions related to narcotics increased by 29.9 percent, compared to the same period in B.E. 2566 (2023), while the number of persons suffering from drug addiction has increased by 1.9 million. Furthermore, there is a continual rise in cybercrimes and online gambling, with statistics show more than 500,000 reported cases, and damage amounting to more than 60 billion Baht.

Fourth, Small and Medium Enterprises (SMEs), which employ more than 32-35 percent of the entire workforce, and constitute a value of 35 percent of GDP, are currently faced with liquidity issues and an NPL to overall SME loan ratio which has risen to 7.6 percent as a result of decelerating domestic purchasing power, affecting their ability to employ and adjust wages, hence becoming a limitation on economic recovery.

Fifth, business operators in Thailand's traditional industries, SMEs in particular, are still unable to adapt to the rapid changes in technology (Technological Disruption), including changes to the structure of production in the supply chain, and new trends in global demand. At the same time, they face price competition from imported goods, which are on the increase both for ready-made products and raw materials, and especially those sold via online platforms. This has resulted in reductions in production and employment, or business closures, as reflected in the Capacity Utilisation Rate, which has decreased to below 60 percent.

Sixth, global Climate Change is affecting the agricultural and tourism sectors. For example, in B.E. 2567 (2024), Thailand faced droughts in the first half of the year, and will experience unusually heavy rainfall in the second half of this year. Moreover, in recent years, the situation with PM_{2.5} air pollution has been continuously deplorable, with unavoidable health consequences for our fellow Thai citizens, where, in B.E. 2566 (2023), there were more than 10 million who suffered from illnesses caused by air pollution.

Seventh, our country has experienced a long period of political instability, resulting from *coups d'état*, sharp divisions and polarization, and the removal of governments from power in unpredictable circumstances. This has impacted confidence towards the Thai economy and investments in Thailand have inevitably suffered severely as a result.

Eighth, the system of state administration is centralised and does not respond fully to the needs of the people. Agencies have duplicative authorities and functions. Structures of government agencies are scattered and not conducive to cooperation. There are more expansions of regional offices than necessary. The system is large, unwieldy and slow, while formats for evaluation and indicators of performance do not sufficiently reflect the people's needs as they should. Their size and potential are not keeping up with changing tasks, and have become a burden on the people using their services.

Lastly, Thailand is confronted with challenges arising from an altered geopolitical situation (Geopolitics). There are divisions and polarisation among the great powers and other countries, existence of trade barriers (Protectionism) and the use of global rules and regulations to create indirect impediments to competition. As a result, every country must adapt their positions and strategies in implementing government policy, and adjust their positions with regard to their engagement with various countries.

The Government will cooperate with all sectors to turn these challenges into opportunities for national development, with a determination to resolve urgent problems, while creating opportunity and economic and social equity for all Thai people. Building upon the development of the manufacturing and services sectors, enhancing competitiveness as the foundation for future development of the nation, as well as formulate strategies to ensure Thailand becomes a production hub for both industries and agriculture, in response to geopolitical challenges. We will revive confidence, domestically and internationally, in Thailand, as a source of pride for all Thai people, and respected and trusted by other countries.

Honourable President of the National Assembly,

The Government is well aware that the people's hardships and the debt problem, income, cost of living, and the security and safety of society, are all urgent matters for the Government to address speedily by creating economic opportunity and equality, by resolving debt, lowering expenses, increasing income, stimulating the economy and addressing issues that affect the security of our society, to bring back hope for the Thai people as quickly as possible. The following **immediate-term policies, will be implemented as a matter of urgency:**

For the first policy, the Government will push for system-wide debt restructuring, in particular for the home and car loan group, to help debtors, both in the formal and informal sectors, under a philosophy that is not in conflict with financial discipline and does not cause Moral Hazard for the debt-burdened. In parallel, we will increase financial literacy and promote new forms of savings that are in line with the way of life of the Thai people, through state-owned Specialised Financial Institutions, commercial banks and asset management companies.

As the second policy, the Government will look after, promote, and protect the interests of Thai business operators, especially SMEs, from unfair foreign competition, most notably via online platforms, and resolve the debt problem of SMEs, such as through debt moratoriums and establishment of Matching Funds for joint investment between government and the private sector, to nurture these businesses and ensure they return as strong mechanisms to drive our economy.

With the third policy, the Government will introduce measures to reduce energy prices and utility costs. We will restructure energy pricing, while expediting the enactment and amendment of the relevant laws and regulations, for example, requirements regarding Direct Power Purchase Agreements (Direct PPA). We will develop a Strategic Petroleum Reserve (SPR) system for the country's strategic security, explore additional energy resources, and negotiations with Cambodia on the Overlapping Claims Area (OCA), in order to reduce energy costs. We will push forward development of the Mass Transit system and stipulate a joint fare structure for the Bangkok Metropolitan Area in support of the "Single Fare" policy for entire routes, to reduce the burden on transportation costs.

For the fourth policy, the Government will create new income for the state by bringing the Informal Economy and Underground Economy into the revenue system. It is estimated that their value is higher than 50 percent of GDP. Such revenue will be allocated to welfare objectives, including education, public health and utilities and to support subsidies for the basic living expenses of the people. We will also reform the relevant laws so that they are modernised and responsive to current circumstances.

As our fifth policy, the Government will urgently stimulate the economy. We will build confidence and stimulate spending, along with mitigating the cost burden and encouraging job opportunities, **the first priority being given to vulnerable groups.** We will **push ahead with the Digital Wallet scheme**, which will be the foundation for the digital economy and develop a government data centre focused on devising policies that respond to the needs of the people. We will also increase opportunities to access sources of funding for village and community development as well as for occupational needs.

For our sixth policy, the Government will elevate traditional agricultural practices into modern agriculture, under the principles of **"market-led, innovation-driven and income-growth"**. Agricultural technologies (Agri-Tech), such as Precision Agriculture and Food Technology, will be used to develop the agricultural, fisheries, livestock and associated occupations, for food security and to seize new opportunities including with the Halal food industry. The "Thailand: Kitchen of the World" policy, which showcases a prominent asset of Thailand, will be revived to address global Food Security needs. We will also **expedite the value-addition of agricultural products and prices of agricultural commodities**, including to raise the income of Thai farmers.

The Government's seventh policy is to accelerate the promotion of tourism, continuing on the success of the country's system-wide visa restructuring to facilitate various types of applicants, for example: participants in international meetings, incentives, conferences and exhibitions (MICE) and the group of foreigners working remotely (Digital Nomads), which in B.E. 2566 (2023) generated 1.892 billion Baht in tourism income. We will promote new forms of tourism, by increasing Man-made Destinations, such as Water Parks, Theme Parks, Shopping Centre, and Entertainment Complexes, and bring concerts, festivals and international sporting tournaments to Thailand. Tourism in "Cities Worth Visiting" will also be promoted, in order to attract tourists and quickly lead to huge incomes that are distributed to domestic business operators.

Honourable President of the National Assembly,

There are two more challenges which affect society and cause immense losses. They are narcotic drugs, crime and cybercrimes.

For our eighth policy, the Government will address the issue of narcotic drugs, decisively and comprehensively. This will begin by removing the sources of production and trade through cooperation with neighbouring countries, interdiction and control of illicit importation and disrupting transporting routes, strictly suppressing and seizing the assets of drug traders, uncovering drug users within the community to be given medical treatment, providing rehabilitation for drug users through vocational training, education and social rehabilitation and advancing monitoring systems to prevent return to the vicious drug cycle. This is done so that they return to society as quality people.

For the ninth policy, the Government will urgently address the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes to protect the interests of the people. This will be pursued through enhancing capacity and efficiency in preventing and suppressing call center gangs and responding swiftly to cybercrimes. The Government will provide prompt assistance to victims of this type of fraud, by joining forces with neighbouring countries and establishing mechanisms for joint responsibility between telecommunications operators and commercial banks.

As for the tenth policy, the Government will promote and develop potential as well as arrange for social welfare in accordance with altered social conditions. The Government will foster equal opportunities as well as within the economy, especially for significant vulnerable groups, namely: the disabled, elderly, ethnic groups and stateless persons, so that rights and state welfare are conveniently accessible, as stipulated by law.

Honourable President of the National Assembly,

In order to ensure continuity in the country's development for the medium and long term, the Government will build upon developments in the manufacturing and services sectors and enhance competitiveness in order to lay foundations for the country's development into the future. This shall be done through economic restructuring (Industry Transformation) and developing New Growth Engines, which will constitute a strong base on which the Thai economy can expand, by promoting initiative and creative thinking, and using technology to adapt to rapidly changing consumer demands. In order to hasten Thailand's ability to escape the middle-income trap and play the role as an important global economic player, the following will be undertaken:

1. Creating opportunities that build upon traditional industries, whereby:

1.1 The Government will promote a transition of the automotive industry, from combustion engine vehicles to vehicles of the future (HEVs, PHEVs, BEVs and FCEVs), by continually attracting foreign investors to establish manufacturing bases for Electric Vehicles in the country as a matter of urgency. We will adopt an approach to increase the proportion of domestic raw materials (Local Content) used and promote the transfer of modern technology to Thai businesses, while maintaining employment levels and promoting the upskilling and reskilling of Thai workers in the combustion engine automotive industry and related industries.

1.2 The Government will promote the elevation of Thai wisdom as Creative Culture, to advance the nation's 'Soft Power'. We will support and promote the application of Local Wisdom, which represents the potential of the Thai people and Thailand's cultural capital, be they local Thai gastronomy, Thai fabrics, Muay Thai, Thai performing arts, Thai music, blended with contemporary arts, and local liquor. Goods from the OTOP scheme will be elevated, both in terms of standards and design, to be modern, striking, unique and able to respond to the demands of consumers worldwide. We will also support the artful incorporation of elements of Thai cultural capital in Thai films and all forms of media.

2. Promoting opportunities in industries of the future, whereby:

2.1 The Government will promote the Green Economy or Eco-friendly Economy. Relying on the advantage of our location near the equator, with year-round access to solar power, we will support Thailand to become a source of clean energy production, whether solar power, where photovoltaic and solar panels may be installed on rooftops and water surfaces, hydropower, or other alternative energy sources. We will develop the Merchant Power Market and Carbon Credit Market for sustainability and strengthen new forms of energy security, both for domestic consumption and energy exports to the ASEAN region. The production processes of the industrial, agricultural and services sectors will be adapted to become environmentally-friendly.

2.2 The Government will continue to build on the development of the Digital Economy, from existing strengths in the digital industries, such as manufacturing of electronic devices and hard disk drives, into a modern digital industry. We will attract foreign investors to set up Data Centres and factories to produce and design microchips, as well as manufacture semiconductors, in Thailand. We shall also stimulate domestic demand for smart electronic devices. This Government will lay the foundations for Thais of all age groups to employ Artificial Intelligence (AI) for self-development, to enhance the effectiveness of work, and to create innovation, leading the country to be cutting-edge, while not neglecting the balance between data ownership and sovereignty, and the expansion of opportunities for development.

2.3 The Government aims to develop the Care and Wellness Economy and medical services (Medical Hub), by utilising the spirit of Thai hospitality which is internationally recognised as a foundation to build on the strength of the health tourism business and Thai traditional medicine to cope with increasing health-related needs from aging societies globally while promoting the manufacturing and use of domestic medical equipment. The Government will promote Thai herbs and herbal products through innovation, including the use of cannabis for medical purposes to generate additional economic value while controlling its impacts on society through legislation. The Government will also support utilising health technology (Health Tech) and innovations in biotechnology (Biotechnology) to elevate the standards of the Thai public health system to be on par with international standards to enable Thailand to become the regional hub for medical services.

2.4 The Government strives to transform Thailand as one of the global financial hubs, by pushing for the drafting of a new set of legislation that will be internationally accepted, transparent and conducive to conducting business, and contain incentives designed to attract investors and develop an ecosystem for the financial industry, especially in terms of personnel and innovative infrastructure that meets the demand of global financial companies.

3. This Government will develop infrastructure to expand opportunity, whereby:

3.1 The Government will develop infrastructure for research and innovation to elevate the capacity for innovation in order to be able to compete on the global stage, with an emphasis on developing research work to ensure goods and services are viable for export to the global market, creating jobs and added commercial value to shelf-to-store items with full-scale cooperation from the private sector. This includes the use of investment benefits, the establishment of a support fund, the procurement of infrastructure and technology from the public sector and the importation of overseas technology for Thai entrepreneurs.

3.2 The Government will proceed on continual investment in the development of large-scale transportation infrastructure (Mega Projects) for seamless rail, waterways, road and air transportation while promoting road safety, reducing logistic system costs and developing temperature-controlled transport (Cold Chain). Double-track and high-speed railways will be constructed in conjunction with advancing urban development aligned with local needs, in order to distribute economic growth while ports will be upgraded to enhance their potential in connecting cargo transportation. There will be new and expanded airports and flight routes, such as Lanna and Andaman airports, with a focus on becoming an Aviation Hub and a new gateway that accommodates the increasing demand for travel. The Government will push forward with the Landbridge project, especially with regard to private sector investment, to enable the country to become a regional hub for transportation and logistics.

3.3 The Government will expedite the development of quality public utility services that are comprehensive and accessible both in terms of area coverage and cost, create energy security, promote efficient use of energy by encouraging the public to generate electricity from solar cells in households and receive income from selling surplus electricity back to the State. The Government will also secure adequate water resources to meet the growth of urban areas and to address the impacts of climate change.

3.4 The Government will develop infrastructure for digital technology by overseeing that radio frequencies and satellite orbital rights are allocated for the maximum benefit of national development and the development of quality digital infrastructure that is stable, safe, comprehensive, sufficient and accessible both in terms of area and cost so that the people can widely and equitably access economic and social opportunities. An ecosystem will be formed to attract large global technology entrepreneurs to invest in industries that benefit Thai entrepreneurs in the digital industry throughout the supply chain in order to enhance the country's competitiveness.

3.5 The Government will initiate a major change in the taxation structure with an emphasis on income distribution that will formalise more than 50 percent of informal workers into the labour system while exploring the possibility of **taxation reform towards a Negative Income Tax** in which those with less income will receive an "incremental tax refund" as stipulated by relevant criteria.

3.6 The Government will enhance the efficiency of the management of state-owned land by expediting the publication of up-to-date maps, using technology to revise state land boundaries and overlapping land claims, terminating land-related conflicts and disputes both between state agencies and between the public and the people, all aimed at promoting people's access to land rights, places of residence and livelihoods.

Honourable President of the National Assembly,

The Government believes that human capital is a critical foundation for national development and will urgently encourage and advance **the development of Thai people of all ages** to the best of its strength and ability, by:

1. The Government will promote births and the quality development of every child on an equal basis. Every Thai child must be able to access early childcare centres that meet standards and as appropriate, study under a curriculum that prioritises scientific skills, technology and critical and analytical thinking, and those that unlock the potential in artistic, cultural and sports abilities. The Government will **develop an educational system that is flexible, whether formal, informal, considered independent study or lifelong learning** by using up-to-date technology that caters to the learners' potential while mitigating the burden and disparities in accessing quality education. Bilingual education will be promoted with the aid of artificial technology (AI) and with a focus on practical real-life skills to generate income (Learn to Earn), while encouraging cooperation between the State, local administrative organisations and the private sector in

providing education at every level, including the identification of and assistance for children and youth that are left out from the education system. Reform of vocational and tertiary studies to accommodate future labour demand and Life-long Learning will also be promoted.

2. The Government will upskill and unlock the potential of the Thai people to generate jobs and incomes by supporting the enhancement of the country's Soft Power through the "One Family One Soft Power" (OFOS) scheme, the establishment of centres in local areas for creative design and cultural promotion, such as the Thailand Creative & Design Center (TCDC) and the Thailand Creative Culture Agency (THACCA) to elevate and develop the Thai people's capacity for creative culture that adds value through reskilling and upskilling in coping with technological changes. This is also to ensure that workers receive wages that are commensurate with their additional skills such as in AI technology applications, while encouraging entrepreneurs in both the public and private sectors to utilize the potential of the elderly for maximum benefit.

3. The Government will elevate and improve the public health system by building on the work of the previous Government to upgrade the "30-baht policy to treat all diseases" (Universal Health Coverage) which are based on its decades-long successful foundations, **into the "30-baht policy to treat anywhere"** by linking up health data across the public health service system and expanding the primary care service network through the development of telemedicine so that the Thai people can access a quality, universal standard, health service system, saving time and costs while accommodating the new demands of the situation of an aging society. The Government will continue the Human Papillomavirus Vaccination (HPV) program to cover all areas while harnessing the potential of public health networks in the promotion, protection and control of non-communicable diseases in conjunction with **increasing access to mental health and drug-related treatment and services**, focusing on prevention through knowledge sharing and awareness raising.

4. The Government will promote gender equality by expediting the revision of relevant laws and regulations to allow LGBTI+ persons to exercise their rights, including the right to legal marriage, right to form a family, right of care between civil partners and access to welfare, starting with civil servant's welfare. The Government will expand on the success of the last Government to ensure the effective implementation of the Equal Marriage Act, in line with the intended aspiration. **As the second female Prime Minister of Thailand**, I will promote equality between men and women, both in the family and at the workplace so that every woman in Thailand will not encounter discrimination and

are enabled to thrive in society as a mother, while being no less successful in their careers as their male counterparts.

Honourable President of the National Assembly,

In this era of state administration, **we cannot overlook both the challenges and opportunities of natural resources and the environment.** The Government will advance the following policies that foster the sustainability of our natural resources and the environment while driving the national economy and society:

1. The Government will prioritise the revitalisation of natural resources, conservation of biological diversity and maintenance of the balance of the local ecosystem as an important foundation of life, while enhancing the capacity of the local area and community in managing the environment and adapting to climate change. **The Government will promote participation in coping with natural disasters, especially in addressing PM_{2.5} air pollution,** and water management which requires international cooperation. Furthermore, the Government will strictly address the problem of illegal disposal and landfilling of industrial/dangerous waste while promoting the involvement of communities in the conservation, revitalisation and management of natural resources and the environment, including marine and coastal resources as a whole.

2. The Government will step up water management by providing clean water for consumption accessible to all and ensuring that water reaches agricultural areas by enhancing the capacity of reservoirs and the efficiency of irrigation systems in conjunction with the enlargement of irrigation areas and water resources for the growth of the industrial sector. Furthermore, **the Government will address the problem of floods and droughts** together with all sectors by enhancing the water management system as a whole, taking into account and ensuring consistency with the potential of the river basin and the needs of the local population to create a balance between conservation, revitalisation and sustainable utilisation of water resources.

3. The Government will continue its policy of Carbon Neutrality so that Thailand becomes the leader of ASEAN in reducing carbon dioxide emissions into the atmosphere, opening a major door to global commerce and providing leverage to domestic producers and service providers as well as making Thailand a centre for Carbon Credit trade for ASEAN through the Stock Exchange of Thailand (SET).

Honourable President of the National Assembly,

Thailand has faced political instability and severe ideological conflict and polarisation for a long time. This has affected the confidence of both domestic and foreign investors and impacted economic growth. Therefore, **this Government needs to revitalise the confidence of both Thais and foreigners alike** through developing its political and democratic system to ensure it is strong, stable, rules-based and transparent, by:

1. The Government will draft a more democratic “people’s constitution” as soon as possible. This will be a people-centric constitution that adheres to democratic principles, is consistent with universal human rights and respects multiculturalism, as another step in Thailand’s democratic development towards strength and sustainability, with political stability as a key accelerating factor, as well as peace and harmony in the southern border provinces, created with the sustainable participation of the people.

2. The Government will be committed to the Rule of Law and Transparency. It will engender legitimacy in the administration of state affairs through the revitalisation of strong and effective rule of law, minimal use of the state budget but with maximum efficiency in generating incomes and opportunities for the country and the people, with transparency and international recognition as key social and thought-based capital in the country’s development.

3. The Government will reform the civil service and the armed forces in order to increase efficiency by transitioning the Thai civil service into the age of Digital Government, adjusting its size for greater agility, increasing efficiency and effectiveness of budget usage and performance while revising public sector manpower to align with its mission. Military conscription will be transitioned to voluntary military services. Technology will be used to enhance the efficiency of public sector personnel as individuals of good and smart character with strong moral character, commitment and professionalism, acting with full transparency and accountability. The Government will promote the dissemination of public state information and news as well as the suppression of corruption in all forms with emphasis on the participation of the public. Priority is given to power distribution towards local government and people’s organisations so that the people can participate in the decision-making process in the development of their local area and oversight of their community.

4. The Government will elevate public sector services to better address the people's needs. The role of the public sector will be adapted to enable, facilitate and regulate so that the people and the private sector receive fast and convenient public services without unnecessary legal and procedural barriers (Ease of Doing Business). The public sector will neither be an obstacle for the business sector nor hinder the country's economic growth.

Honourable President of the National Assembly,

My Government will **transform geopolitical challenges between major powers into strategies that enhance opportunities for Thailand** and complement the interests of our people in the most beneficial way, whereby:

1. The Government will maintain a firm posture of not becoming party to international conflicts (Non-Conflict) and will advance relations with other countries sincerely and constructively within the framework of international laws and norms, with our national interest at the core. We are determined to work with other countries to promote peace and common prosperity (Active Promoter of Peace and Common Prosperity) so that Thailand becomes a land of opportunity for Thais and foreigners, attracting highly-skilled workers, and targeted groups of entrepreneurs and investors to promote the growth of the Thai economy.

2. The Government will continue its proactive economic diplomacy and the enhancement of the country's Soft Power to promote trade, investment and tourism, especially in new markets, to create opportunities for economic development cooperation and to address issues that require bilateral and multilateral cooperation while expediting negotiations on free trade agreements (FTA) with major trading partners in order to elevate national standards, augment Thailand's role on the global stage and advance preparations for our membership in the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) which my Government will be carrying on from the previous Government.

Honourable President of the National Assembly,

Although the Government will face challenges on many fronts stemming from structural economic and societal problems that have accumulated over the decade and which have been further exacerbated by COVID-19, resulting in a continuously increasing level of national public debt, which means that, without fiscal and monetary measures to support economic expansion, Thailand is expected to achieve economic growth of no more than 3 percent per year. This will cause the country's public debt level to almost reach the ceiling at 70 percent of national GDP by 2027. Hence, it is a significant challenge for the Government

to urgently revive the country's economy in order to make a speedy return to strong growth once again by exploring new opportunities that will generate income at both the national and individual level such as by altering the structure of the economy, developing new economic engines, elevating traditional Thai wisdom to creative culture as well as hastening the management of state properties for maximum benefit. Such undertakings will result in a revenue for the tax system and provide sufficient Fiscal Space as a core factor in advancing development of Thai economy for the future.

At the same time, the Government will prioritise maintaining economic stability and conducting fiscal policy based on the proper and efficient management of expenditures required for the country's development for the highest benefit. These include, most critically, accelerating improvements in efficiency in terms of budget spending to ensure rapid distribution into the economy, the considering spending from resources within and outside the national budget including from loans and private sector investment for national development and the use of other monetary tools to support implementation of policies that reduce the investment burden from the national budget as well as loans made under the strict framework of monetary and fiscal discipline.

Honourable President of the National Assembly,

Lastly, **the Government is determined to protect and preserve the institution of the Monarchy**, nurture accurate understanding and disseminate information on a regular basis about the work and Royal duties of the Monarchy while continuing to implement Royal initiatives. The Government will also support religious institutions as a means to foster moral and ethical living. It will ensure strict adherence and firm enforcement of the law, especially those impacting lives and property and those relating to the protection and mitigation of negative impacts on the environment.

As the Prime Minister for all Thais and on behalf of the Government, I wish to reassure the National Assembly that I will faithfully administer state affairs with honesty and firmly based in the interest of the people. I will do so through synergising all sectors, all age groups and all areas of expertise to successfully drive policies that are based on reality and responsive to the current situation in order to successfully prosper the economy, society and politics of the country.

To create equal opportunities, enabling the Thai people with livelihoods, honour and dignity.

To return pride to the Thai people and country.

To create a better hope and future for Thailand, from today into the future.

I thank you.

Appendix

Appendix

Table illustrating the areas of alignment between the policies of the Council of Ministers, *Chapter V: Duties of the State* and *Chapter VI: Directive Principles of State Policies* of the Constitution of the Kingdom of Thailand, and the National Strategy

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 52 The State shall protect and uphold the institution of kingship, independence, sovereignty, integration of territories and areas over which Thailand has sovereignty rights, honour, and interest of the Nation, security of the State, and public order. For these purposes, the State shall provide efficient military, diplomatic, and intelligence services. Armed forces shall also be deployed for the purposes of developing the country.	• Reform the civil service into Digital Government and the armed forces in order to increase effectiveness.	13
	• Commit to work closely with various countries to promote peace and common prosperity so that Thailand becomes a land of opportunity for Thai and foreigners.	14
	• Continue its proactive economic diplomacy and enhancing Soft Power to promote trade, investment and tourism, especially in new markets.	14
	• Commit to protect and preserve the institution of the Monarchy, nurture accurate understanding and disseminate information on the work and royal duties of the Monarchy.	15

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 53 The State shall ensure that the law is strictly observed and enforced.	• Expedite the revision of relevant laws and regulations in order to allow LGBTI+ persons to exercise their rights, including right to legal marriage, to ensure the effective implementation of the Equal Marriage Act, in line with the intended aspiration. • Ensure that the law is strictly adhered to and enforced, especially those impacting lives and property, including environmental protection and mitigation.	11 15
Section 54 The State shall ensure that every child receives quality education for twelve years, from pre-school to the completion of compulsory education free of charge. The State shall ensure that young children receive care and development prior to education under paragraph one to develop their physical body, mind, discipline, emotion, society and intelligence in accordance with their age, by also promoting and supporting local administrative organizations and the private sector to participate in such undertaking. The State shall undertake to provide the people education as needed in various systems, including promoting life-long learning, and to enable the cooperation among the State, local administrative organisations and private sector in providing every level of education, which the State has the duty to carry out, supervise, promote, and	• Allocate resources for education, public health, and utilities, including subsidies for basic living expenses for the people. • Promote quality of birth and development of every child equally. • All Thai children can access quality early childcare centres that meet standards and as appropriate, study under a curriculum that prioritises scientific skills, technology and critical and analytical thinking.	5 10 10

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
support the provision of education to be of quality and to meet international standards as provided by the law on national education which shall, at least, contain provisions relating to the national education plan, and implementation and inspection to ensure compliance with the national education plan. All education shall aim to develop learners to be good, disciplined, proud of the Nation, skillful in their own aptitudes and responsible for family, community, society, and the country. In undertaking to provide young children to receive care and development under paragraph two or to provide people the education under paragraph three, the State shall undertake to provide person with insufficient means with financial support for education expenses in accordance with their aptitudes. A fund shall be established for the purpose of assisting persons with insufficient means, reducing the educational disparity and promoting and improving the quality and efficiency of teachers for which the State shall allocate budget to such fund or use taxation measures or mechanisms, including providing a tax reduction to persons who donate properties into the fund, as provided by the law; such law shall, at least, prescribe that the management of the fund shall be independent and the fund shall be disbursed to implement such purpose.	• Promote skills to unlock potential in artistic, cultural and sporting abilities. • Develop a flexible system for informal, formal, independent and lifelong learning by utilising up-to-date technology that caters to the learners potential and mitigates the burden and disparities in accessing quality education. • Promote bilingual education with the aid of (AI) as a helping tool with a focus on practical skills that can generate income. • Promote cooperation between the State, local administrative organisations and the private sector in providing education at all levels.	10 10 10 10
Section 55 The State shall ensure that the people receive efficient public health services universally, ensure that the public has the basic knowledge in relation to health promotion and disease prevention, and shall promote and support the advancement of wisdom on Thai traditional medicine to maximise its benefits.	• Build upon the strength of health tourism business and Thai traditional medicine to cope with increasing health-related needs from aging societies globally.	8

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
The public health services under paragraph one shall cover health promotion, control and prevention of diseases, medical treatment, and rehabilitation. The State shall continuously improve the standard and quality of public health services.	• Promote Thai herbs and herbal production through innovation, including the use of cannabis for medical purposes to generate additional economic value.	8
	• Support utilising Health Tech and Biotechnology to elevate the standards of the Thai public health system to be on par with international standards to enable Thailand to become the regional hub for medical services.	8
	• Elevate and improve the public health system by upgrading “30-baht policy to treat all diseases” (Universal Health Coverage) to “30 Baht policy to treat anywhere” by linking up health data across the public health service system.	11
	• Expand primary care service network through the development telemedicine to increase access to quality health care for Thai people in accordance with	11

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	international standards in order to reduce cost and service time. • Continue the HPV vaccination program to cover all areas while harnessing the potential of public health networks in the promotion, protection and control of non- communicable diseases.	11
	• Increasing access to mental health and drug related treatment and services, focusing on prevention through knowledge sharing and awareness raising.	11
Section 56 The State shall undertake or ensure that basic utility services which are essential for the subsistence of the people be provided in a comprehensive manner in accordance with sustainable development. In respect of the basic structure or network of basic public utility services of the State which are essential for the people’s subsistence or for the security of the State, the State shall not conduct any act which renders the ownership to be under the private sector of the ownership of the State to be less than fifty-one percent. In undertaking or ensuring the provision of public utility services under paragraph one or paragraph two, the State shall ensure that the service fee shall not be collected to the extent that it imposes an unreasonable burden to the people.	• Introduce measures to reduce energy prices and utility costs. • restructure energy pricing, while expediting the enactment and amendment relevant laws and regulations. • Develop the Mass Transit system. • Stipulate a joint fare structure for the Bangkok Metropolitan Area in support of the “Single Fare” policy for entire routes, to reduce the burden on transportation costs.	5 5 5 5

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Where the State allows the private sector to operate the business of public utility services in any manner, the State shall receive fair returns by taking into account the State investment, benefits which the State and private sector will gain, including service fees which will be collected from the people.	• Develop infrastructure for research and innovation to elevate the capacity for innovation in order to be able to compete on the global stage.	9
	• Continue to develop Mega Projects for seamless rail, waterways, road and air transportation.	9
	• Construct double-track and high-speed railways in conjunction with advancing urban development aligned with local needs, in order to distribute economic growth.	9
	• Upgrade ports to enhance potential in connecting cargo transportation to enable the country to become a regional hub for transportation and logistics.	9
	• New and expanded airports and flight routes, such as Lanna and Andaman airports, with a focus on becoming an Aviation Hub and a new Gateway that accommodates the increasing demand for travel.	9

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	of Thai people and Thailand's cultural capital, be they local Thai gastronomy, Thai fabrics, Muay Thai, Thai performing arts, Thai music, blended with contemporary art and local liquor.	
	• Elevate OTOP goods, both in terms of standards and modern design, to be modern, striking, unique and able to respond to the demands of consumers worldwide.	7
	• Support artful incorporation of elements of Thai cultural capital in Thai films and all forms of media.	7
	• Promote skills to unlock potential in artistic, cultural and sporting abilities.	10
	• Establish centres in local areas for creative design and cultural promotion to elevate and develop the Thai people's capacity for creative culture that adds value.	11

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
(2) conserve, protect, maintain, restore, manage and use or arrange for utilization of natural resources, environment and biodiversity in a balanced and sustainable manner, provided that the relevant local people and local community shall be allowed to participate in and obtain the benefit from such undertaking as provided by law.	• Secure adequate water resources to meet the growth of urban areas and to address the impacts of climate change.	9
	• Foster the sustainability of our natural resources and the environment while driving the national economy and society.	12
	• Revitalise natural resources, conserve biological diversity and maintain the balance of the local ecosystem as an important foundation of life.	12
	• Enhance the capacity of the local area and community in managing the environment and adapting to climate change.	12
	• Promote participation in coping with natural disasters, especially in addressing PM_{2.5} and water management which requires international cooperation. • Promote the involvement of the local communities in the conservation, revitalisation and	12

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	management of natural resources and the environment, including marine and coastal resources as a whole.	
	• Step up water management.	12
	• Provide clean water for consumption accessible to all.	12
	• Enhance the capacity of reservoirs and the efficiency of irrigation systems in conjunction with the enlargement of irrigation areas and water resources for the growth of the industrial sector.	12
	• Address the problem of floods and drought together with all sectors by enhancing the water management system as a whole, taking into account and ensuring consistency with the potential of the river basin and the needs of the local population to create a balance between conservation, revitalisation and sustainable utilisation of water resources.	12

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 58 If any state activities or those permitted by the State negatively impact natural resources, environment, health, sanitation, quality of life, or critical issues to people or communities or environments, the State must study and assess impacts on the environment and the public health or communities and must conduct a public hearing with the related stakeholders, people and communities for considering further procedures and permissions regarding the laws. Individuals and communities have the right to get information, explanation, and reason from the State entities before any procedures and permissions mentioned in the first paragraph. Any procedures and permissions mentioned in the first paragraph must pose the least threats to people, communities, the environment, and biodiversity. Additionally, remedies must be provided to the afflicted people and communities fairly and rapidly.	• Ensure strict adherence and firm enforcement of the law, especially those impacting lives and property and those relating to the protection and mitigation of negative impacts on the environment.	15
Section 59 The State shall disclose its unclassified information or messages that are not related to national security regarding the laws and must allow people to conveniently access that information and news.	• Promote the dissemination of public state information and news.	13
Section 60 The State shall maintain the frequencies and the right to access a satellite orbit, which are national treasures, in order to utilise them for the benefit of the country and the people. The arrangement for utilisation of the frequencies under paragraph one, regardless of whether it is for radio broadcasting, television broadcasting and telecommunications or for any other purposes, shall be for the greatest benefit of the people, security of the State, and public interest as well as the participation of the people in the utilisation of frequency, as provided by law.	• Oversee radio frequencies and satellite orbital rights to ensure they are allocated for the maximum benefit of national development.	10

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
The State shall establish a State organisation which is independent in performing duties to be responsible and supervise the undertakings in relation to frequencies under paragraph two. In this regard, such organisation shall ensure that there are measures to prevent against unfair consumer exploitation or imposition of unnecessary burden on consumers, to prevent the interference of frequencies, as well as to prevent an act which results in obstructing the liberty of the people to know or preventing the people from knowing true and accurate data or information, and to prevent any person or any group of person from utilising the frequencies without considering the rights of the general public. This shall include the prescription of a minimum proportion to be undertaken, for public interest, by a person utilising the frequencies as provided by law.		
Section 61 The State shall provide efficient measures or mechanisms to protect and safeguard the rights of consumers in various aspects, which include, inter alia, knowledge of true information, safety, fair conclusion of contracts, or any other aspects which are beneficial to consumers.	• Urgently address the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes to protect the interests of the people. • Join forces with neighbouring countries to address the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes to protect the interests of the people. • Establish mechanisms for joint responsibility between telecommunications operators and commercial banks. • Promote road safety.	6 6 6 9

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 62 The State shall strictly maintain its financial and fiscal discipline in order to ensure that the financial and fiscal status of the State is sustainably stable and secure in accordance with the law on financial and fiscal discipline of the State and shall establish a taxation system to ensure fairness in the society. The law on financial and fiscal discipline of the State shall, at least, contain provisions relating to the framework of undertaking of public finance and budget of the State, formulation of fiscal discipline in respect of both budgetary and extra-budgetary income and expenditures, management of State properties and treasury reserves and public debt management.	• Manage state properties for maximum benefit • Maintain economic stability and conduct fiscal policy based on the proper and efficient management of expenditures required for the country's development for the highest benefit. • Accelerate improvements in efficiency in terms of budget spending to ensure rapid distribution into the economy. • Consider other monetary tools to reduce the investment burden under the strict framework of monetary and fiscal discipline.	15 15 15 15
Section 63 The State shall promote, support and provide knowledge to the people on the dangers resulting from dishonest acts and wrongful conducts in both public and private sectors, and shall provide efficient measures and mechanisms to rigorously prevent and eliminate such dishonest acts and wrongful conducts, including a mechanism to promote collective participation of the people in a campaign to provide knowledge, to counter corruption or to provide leads under the protection of the State as provided by law.	• Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public. • Distribute power towards local government and people's organisations to that people can participate in the decision-making process in the development of their	13 13

Chapter V: Duties of the State of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	local area and oversight of their community. • Use technology to enhance efficiency of public sector personnel and place importance on transparency.	13

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 66 The State should promote an amicable relation with other countries by adopting the principle of equality in its treatment toward one another and not interfering internal affairs of one another. The State should cooperate with international organizations and protect national interest and interests of the Thai people in foreign countries.	• Join forces with neighbouring countries to address the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes to protect the interests of the people.	6
	• Advance relations with other countries sincerely and constructively under the framework of international laws and norms, with our national interest at the core.	14
	• Commit to work closely with various countries to promote peace and common prosperity so that Thailand becomes a land of opportunity for Thai and foreigners.	14

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
provide necessary and appropriate legal aid to indigent persons or underprivileged persons to access the justice process, including providing a lawyer thereto.	• Expedite the publication of up-to-date maps, using technology to revise state land boundaries and overlapping land claims.	10
	• Terminate land-related conflicts and address overlapping land claims both between state agencies and between the public sector and the people.	10
	• Promote people's access to land rights, places of residence and livelihoods.	10
	• Elevate public sector services to better address the people's needs.	14
	• Reduce unnecessary legal and procedural barriers (Ease of Doing Business) to ensure the public sector will not be an obstacle for the business sector nor hinder the country's economic growth.	14
Section 69 The State should provide and promote research and development of various branches of science, technology and disciplines of arts to create knowledge, development and innovation to strengthen the society and to enhance the competence of people in the Nation.	• Elevate traditional agricultural practices into modern agriculture, under the principles of “market-led, innovation-driven and income-growth with the use of Agri-Tech.	5

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	• Support and promote the application of Local Wisdom, which represents the potential of Thai people and Thailand’s cultural capital, be they local This gastronomy, Thai fabrics, Muay Thai, Thai performing arts, Thai music, blended with contemporary art and local liquor.	7
	• Lay the foundations for Thais of all age groups to employ AI for self-development, to enhance the effectiveness of work and create innovation, leading the country to be cutting-edge.	8
	• Support utilising Health Tech and Biotechnology to elevate the standards of the Thai public health system to be on par with international standards to enable Thailand to become the regional hub for medical services.	8
	• Develop infrastructure for research and innovation to elevate the capacity for innovation in order to	9

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
as well as promote and develop excellence in sports and to maximise the benefit for the people. The State should promote and develop human resources to be good citizens with higher quality and abilities. The State should provide assistance to children, youth, women, the elderly, persons with disabilities, indigent persons and underprivileged persons to be able to have a quality living, and shall protect such persons from violence or unfair treatment, as well as provide treatment, rehabilitation and remedies to such injured persons. In allocating the budget, the State should take into account the different necessities and needs with respect to genders, ages and conditions of persons to ensure fairness.	• All Thai children can access quality early childcare centres that meet standards and as appropriate, study under a curriculum that prioritises scientific skills, technology and critical and analytical thinking.	10
	• Promote skills to unlock potential in artistic, cultural and sporting abilities.	10
	• Develop a flexible system for informal, formal, independent and lifelong learning by utilising up-to-date technology that caters to the learner's potential.	10
	• Promote bilingual education with the aid of (AI) as a helping tool with a focus on practical skills that can generate income.	10
	• Promote equality between men and women, both in the family and at the workplace.	11
Section 72 The State should take actions relating to land, water resources and energy as follows:	• Enhance the efficiency of the management of state-owned land.	10
(1) to plan the country's land use to be appropriate to the area's conditions and potentials of the land in accordance with the principles of sustainable development;	• Expedite the publication of up-to-date maps, using	10

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	• ensure that water reaches agricultural areas by enhancing the capacity of reservoirs and the efficiency of irrigation systems in conjunction with the enlargement of irrigation areas and water resources for the growth of the industrial sector.	12
(5) to promote energy conservation and cost-effective use of energy, as well as to develop and support the production and use of alternative energy to enhance sustainable energy security.	• Promote Green Economy or Eco-friendly Economy, relying on the advantage of our location near the equator, with year-round access to solar power.	8
	• Support Thailand to become a source of clean energy production, whether solar power, where photovoltaic and solar panels may be installed on rooftops and water surfaces, hydropower, or other alternative energy sources.	8
	• Create energy security.	9
	• Promote efficient use of energy.	9

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 73 The State should provide measures or mechanisms to enable farmers to efficiently carry out agriculture which yields produce of high quantity and quality that is safe, low cost and competitive in the market, and should assist indigent farmers to have land for making a living through land reform or any other means.	• Elevate traditional agricultural practices into modern agriculture, under the principles of “market-led, innovation-driven and income-growth with the use of Agri-Tech.	5
	• Expedite the value-addition of agricultural products and prices of agricultural commodities, including to raise the income of Thai farmers.	5
	• Promote people’s access to land rights, places of residence and livelihoods.	10
Section 74 The State should promote abilities of the people to engage in work which is appropriate to their potentials and ages, and ensure that they have work to engage in. The State should protect labour to ensure safety and vocational hygiene, and receive income, welfare, social security and other benefits which are suitable for their living, and should provide for or promote savings for living after their working age. The State should provide a system of labour relations for all relevant parties to participate in.	• Increase financial literacy and promote new forms of savings that are in line with the way of life of the Thai people.	4
	• Urgently encourage and advance the development of Thai people of all ages to the best of its strength and ability.	10
	• Promote skills to unlock potential in artistic, cultural and sporting abilities. • Develop a flexible system for informal, formal, independent and lifelong learning	10

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	by utilising up-to-date technology that caters to the learner's potential. • Reskill and upskill in coping with technological changes to ensure that workers receive wages that are commensurate with their additional skills such as in AI technology applications.	11
Section 75 The State should organise an economic system which provides opportunities for the people to collectively benefit from the economic growth in a comprehensive, fair and sustainable manner and to be self-reliant in accordance with the philosophy of sufficiency economy, should eliminate unfair economic monopoly, and should develop economic competitiveness of the people and the country. The State shall refrain from engagement in an enterprise in competition with the private sector, except in cases of necessity for the purpose of maintaining the security of the State, preserving common interests, providing public utilities or providing public services. The State should promote, support, protect and stabilise the system of various types of co-operatives, and small and medium enterprises of the people and communities. In developing the country, the State should have due regard to the balance between the development of material and development of mind, as well as the well-being of the people.	• Allocate resources for education, public health, and utilities, including subsidies for basic living expenses for the people. • develop a government data centre focused on devising policies that respond to the needs of the people. • Upskill and unlock the potential of the Thai people to generate jobs and incomes by supporting the enhancement of the country's Soft Power through the "One Family One Soft Power" (OFOS) scheme. • Administer state affairs with honesty and firmly based in the interest of the people.	5 5 11 15

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 76 The State should develop a system of administration of State affairs of central, regional and local administrations, as well as other State affairs in accordance with the principles of good public governance, provided that State agencies shall cooperate with and assist each other in performing duties, with a view to maximising, for the benefit of the people, the efficiency of the administration of State affairs, provision of public services and expenditure of budget. The State should also develop State officials to have integrity and to have an attitude of serving the public in an expedient, expeditious and non-discriminatory manner as well as performing duties efficiently. The State should undertake to enact a law relating to personnel management of State agencies in accordance with the merit system, provided that such law must at least contain measures to prevent any person from exercising powers or acting wrongfully to intervene or interfere with the performance of duties or the procedure for appointment or consideration of the merits of State officials. The State should formulate ethical standards for State agencies to use as the basis for prescribing a code of ethics for State officials in that particular agency, which must not be lower than such ethical standards.	• Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public.	13
	• Distribute power towards local government and people's organisations to that people can participate in the decision-making process in the development of their local area and oversight of their community.	13
	• Use technology to enhance efficiency of public sector personnel and place importance on transparency.	13
	• Transition the Thai civil service into the age of Digital Government, adjusting its size for greater agility, increasing efficiency and effectiveness of budget usage and performance while revising public sector manpower to align with its mission.	13
	• Elevate public sector services to better address the people's needs.	14

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
	• Adapt the role of the public sector to Enable, Facilitate and Regulate so that the people and the private sector receive fast and convenient public services.	14
Section 77 The State should introduce laws only to the extent of necessity, and repeal or revise laws that are no longer necessary or unsuitable to the circumstances, or are obstacles to livelihoods or engagement in occupations, without delay, so as to abstain from the imposition of burdens upon the public. The State should also undertake to ensure that the public has convenient access to the laws and are able to understand them easily in order to correctly comply with the laws. Prior to the enactment of every law, the State should conduct consultation with stakeholders, analyse any impacts that may occur from the law thoroughly and systematically, and should also disclose the results of the consultation and analysis to the public, and take them into consideration at every stage of the legislative process. When the law has come into force, the State should undertake an evaluation of the outcomes of the law at every specified period of time, for which consultation with stakeholders shall be conducted, with a view to developing all laws to be suitable to and appropriate for the changing contexts. The State should employ a permit system and a committee system in a law only in cases of necessity, should prescribe rules for the exercise of discretion by State officials and a period of time for carrying out each step provided by the law in a clear manner, and should prescribe criminal penalties only for serious offences.	• Committed to the Rule of Law and Transparency. • Revitalise strong and effective rule of law. • Promote the dissemination of public state information and news. • Distribute power towards local government and people's organisations to that people can participate in the decision-making process in the development of their local area and oversight of their community. • Reduce unnecessary legal and procedural barriers (Ease of Doing Business) to ensure the public sector will not be an obstacle for the business sector nor hinder the country's economic growth.	13 13 13 13 14

Chapter VI: Directive Principles of State Policies of the Constitution of the Kingdom of Thailand	Policies of the Government	Page
Section 78 The State should promote the correct knowledge and understanding of the public and communities regarding the democratic regime of government with the King as Head of State, and their participation in various aspects of the development of the country, in the provision of public services at both national and local levels, in the scrutiny of the exercise of State power, in combating against dishonest acts and wrongful conducts, as well as in decision making in politics and in all other matters that may affect the public or communities.	• Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public.	13
	• Distribute power towards local government and people's organisations to that people can participate in the decision-making process in the development of their local area and oversight of their community.	13
	• Commit to protect and preserve the institution of the Monarchy, nurture accurate understanding and disseminate information on the work and royal duties of the Monarchy.	15
	• Continue to implement Royal initiatives.	15

National Strategy	Policies of the Government	Page
National Security		
1. Maintaining domestic peace to promote an orderly and peaceful society by (1) strengthening all sectors in the context of national security awareness as well as promoting their participation in problem solving; (2) enhancing loyalty to key national institutions; (3) reinforcing political stability in a democratic regime of government with the King as Head of State, in line with good governance principles, and with a focus on the collective interest; and (4) developing mechanisms designed to effectively mitigate and prevent the roots of significant security problems.	• Revitalise the confidence of both Thais and foreigners alike through political developments in a democratic system to ensure it is strong, stable, rules-based and transparent.	13
	• Expedite the drafting a more democratic “people’s constitution” and a people-centric constitution that adheres to democratic principles, is consistent with universal human rights and respects multiculturalism, as another step in Thailand’s democratic development towards strength and sustainability, with political stability as a key accelerating factor.	13
	• Commit to protect and preserve the institution of the Monarchy, nurture accurate understanding and disseminate information on the work and royal duties of the Monarchy.	15
	• Continue to implement Royal initiatives.	15

National Strategy	Policies of the Government	Page
2. Mitigating existing security problems and preventing anticipated national security related issues by (1) solving existing security problems; (2) monitoring, mitigating, and preventing anticipated national security-related problems; (3) ensuring long-lasting security and peace in the Southern border provinces; and (4) maintaining natural resources and environmental security, both on land and in the sea.	• Address the issue of narcotic drugs, decisively and comprehensively, advancing monitoring systems to prevent a return to the vicious drug cycle so that they return instead to society as quality people.	6
	• Foster the sustainability of our natural resources and the environment while driving the national economy and society.	12
	• Revitalise natural resources, conserve biological diversity and maintain the balance of the local ecosystem as an important foundation of life.	12
	• Promote the involvement of the local communities in the conservation, revitalisation and management of natural resources and the environment, including marine and coastal resources as a whole.	12
3. Strengthening national capacity to prepare for threats that might affect national security in order to enhance the capability of the military and security agencies by (1) developing efficient nationally integrated intelligence systems; (2) preparing an integrated cooperation of the military, security agencies, and public and civil	• Urgently address the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes to protect the interests of the people.	6

National Strategy	Policies of the Government	Page
sectors to develop the capacity needed to effectively protect and maintain national sovereignty and to be prepared for all dimensions, forms, and levels of threats; and (3) developing an efficient national threat preparedness and management system		
4. Integrating security cooperation within the ASEAN region and among foreign countries, working with governmental and non-governmental organisations in order to promote peace, stability, and progress of the country, region, and world on a sustainable basis by (1) consolidating and maintaining international security; (2) enhancing and preserving regional peace and stability; and (3) creating development cooperation with neighbouring countries, regions, and the world, including both governmental and non-governmental organisations.	• Join forces with neighbouring countries to establish mechanisms for joint responsibility in addressing the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes between telecommunications operators and commercial banks.	6
	• Maintain a firm posture of not becoming party to international conflicts (Non-Conflict).	14
	• Advance relations with other countries sincerely and constructively under the framework of international laws and norms, with our national interest at the core.	14
	• Continue its proactive economic diplomacy and enhancing Soft Power to promote trade, investment and tourism, especially in new markets.	14

National Strategy	Policies of the Government	Page
	• Address issues that require bilateral and multilateral cooperation.	14
	• Expedite negotiations on FTAs with major trading partners.	14
	• Augment Thailand's role on the global stage and advance preparations for our membership in the OECD.	14
5. Developing mechanisms for overall security management, in order to promote the efficient operation of such mechanisms, in line with good governance principles and the strict enforcement of legislation, by (1) developing mechanisms for monitoring, notifying, preventing, and solving security problems on a coherent and concrete basis; (2) managing security issues to facilitate national development in other dimensions; and (3) developing mechanisms and organisations to implement the national security strategy.	• Establish mechanisms for joint responsibility in addressing the problem of crime, cybercrime / fraud and transnational crimes between telecommunications operators and commercial banks.	6
	• Develop a Strategic Petroleum Reserve (SPR) system for the country's strategic security.	5
	• Revive the "Thailand: Kitchen of the World" policy, which showcases a prominent feature of Thailand, to address global Food Security needs.	5
	• Strengthen new forms of energy security, both for domestic consumption and energy exports to the ASEAN region.	8

National Strategy	Policies of the Government	Page
National Competitiveness Enhancement		
1. Exploring value-added agriculture in order to upgrade productivity in terms of quantity and value as well as product diversity within the following sectors, including (1) agriculture that reflects local identity; (2) safe farming; (3) organic farming; (4) processed agricultural products; and (5) smart farming.	• Elevate traditional agricultural practices into modern agriculture, under the principles of “market-led, innovation-driven and income-growth with the use of Agri-Tech.	5
	• Expedite the value-addition of agricultural products and prices of agricultural commodities, including to raise the income of Thai farmers.	5
	• Promote Thai herbs and herbal production through innovation, including the use of cannabis for medical purposes to generate additional economic value.	8
2. Developing industries and services of the future, as drivers of development to transform Thailand into a developed country through advancements in innovation and technology of the future, including (1) the biological industry; (2) complete medical industry and service; (3) the digital, data, and artificial intelligence industries and services; (4) the transport and logistics industries and services; and (5) the national security industry.	• Push ahead with the Digital Wallet scheme, to lay the foundation for the digital economy.	5
	• Promote a transition of the automotive industry, from combustion engine vehicles to vehicles of the future (HEVs, PHEVs, BEVs and FCEVs), by continually attracting foreign investors to establish manufacturing bases for Electric Vehicles in the country as a matter	7

National Strategy	Policies of the Government	Page
	of urgency and adopt an approach to increase the proportion of domestic raw materials (Local Content) used.	
	• Promote transfer of modern technology to Thai businesses, while maintaining employment levels.	7
	• Continue to build on the development of the Digital Economy, from existing strengths in the digital industries, such as manufacturing of electronic devices and hard disk drives, into a modern digital industry.	8
	• Attract foreign investors to set up Data Centres and factories to produce and design microchips, as well as manufacture semiconductors, in Thailand.	8
	• Stimulate domestic demand for smart electronic devices in the country.	8
	• Develop the Care and Wellness Economy and medical services (Medical Hub), by utilising the spirit of Thai hospitality which is internationally recognised. • Promote the manufacturing and use of domestic medical equipment.	8

National Strategy	Policies of the Government	Page
	• Support utilising Health Tech and Biotechnology to elevate the standards of the Thai public health system to be on par with international standards to enable Thailand to become the regional hub for medical services. • Oversee that radio frequencies and satellite orbital rights are allocated for maximum benefit of national development.	8 10
3. Creating diversity in the tourism industry while aiming to maintain the status of being a world-class tourist destination and increase the proportion of high-quality tourists in the following tourism sectors: (1) creative and cultural tourism; (2) business tourism; (3) health, beauty and traditional Thai medical tourism; (4) maritime tourism; and (5) regional cross-border tourism.	• Accelerate the promotion of tourism, continuing on the success of the country’s system-wide visa restructuring to facilitate various types of applicants. • Promote new forms of tourism, by increasing Man-made Destinations. • Promote tourism in “Cities Worth Visiting”. • Promote the elevation of Thai wisdom as Creative Culture, to advance the nation’s Soft Power. • Develop the Care and Wellness Economy and medical services (Medical Hub), by utilising	6 6 6 7 8

National Strategy	Policies of the Government	Page
	the spirit of Thai hospitality which is internationally recognised. • Build on the strength of the health tourism business and Thai traditional medicine to cope with increasing health-related needs from aging societies globally.	8
1. Developing high quality infrastructure to connect Thailand with the world including transport networks, regional development, technology as well as economic infrastructure covering the following: (1) creating seamless transport networks; (2) developing more special economic zones (SEZs); (3) expanding economic areas and cities; (4) developing modern technological infrastructure; and (5) maintaining and enhancing macroeconomic stability.	• Develop the Mass Transit system • Stipulate a joint fare structure for the Bangkok Metropolitan Area in support of the “Single Fare” policy for entire routes, to reduce the burden on transportation costs. • Develop the Care and Wellness Economy and medical services (Medical Hub), by utilising the spirit of Thai hospitality which is internationally recognised. • Develop infrastructure for research and innovation to elevate the capacity for innovation in order to be able to compete on the global stage. • Continue to develop Mega Projects for seamless rail, waterways, road and air transportation.	5 5 8 9 9

National Strategy	Policies of the Government	Page
	• Promoting road safety and reducing logistic system costs.	9
	• Construct double-track and high-speed railways in conjunction with advancing urban development aligned with local needs, in order to distribute economic growth.	9
	• Upgrade ports to enhance potential in connecting cargo transportation to enable the country to become a regional hub for transportation and logistics.	9
	• New and expanded airports and flight routes, such as Lanna and Andaman airports, with a focus on becoming an Aviation Hub and a new Gateway that accommodates the increasing demand for travel. • Develop quality digital infrastructure that is stable, safe, comprehensive, sufficient and accessible both in terms of area and cost so that the people can widely and equitably access economic and social opportunities.	10

National Strategy	Policies of the Government	Page
dissemination in schools; (3) strengthening religious institutions; (4) fostering values and culture by communities; (5) promoting positive values and culture by the business sector; (6) creating values and culture via the mass media; and (7) promoting a voluntary spirit and social responsibility among the Thai people.	Underground Economy into the revenue system. • Reform relevant laws related to the revenue system so that they are modernised and responsive to current circumstances.	5
	• Allocate resources for education, public health, and utilities, including subsidies for basic living expenses for the people.	5
	• Urgently stimulate the economy to build confidence and stimulate spending, along with mitigating the cost burden and encouraging job opportunities, the first priority being given to vulnerable groups.	5
	• Promote and develop potential as well as arrange for social welfare in accordance with altered social conditions. The Government will foster equal opportunities as well as within the economy, especially for significant vulnerable groups, namely: the disabled, elderly, ethnic groups and stateless persons.	6

National Strategy	Policies of the Government	Page
	• Develop quality public utility services that are comprehensive and accessible both in terms of area coverage and cost.	9
	• Initiate a major change in the taxation structure with an emphasis on income distribution that will formalise more than 50 percent of informal workers into the labour system.	10
	• Explore the possibility of taxation reform towards a Negative Income Tax in which those with less income will receive an “incremental tax refund” as stipulated by relevant criteria.	10
	• Enhance the efficiency of the management of state-owned land.	10
	• Expedite the publication of up-to-date maps, using technology to revise state land boundaries and overlapping land claims.	10
	• Promote people’s access to land rights, places of residence and livelihoods.	10
	• Terminate land-related conflicts and	10

National Strategy	Policies of the Government	Page
	address overlapping land claims both between state agencies and between the public sector and the people. • Elevate and improve the public health system by upgrading “30-baht policy to treat all diseases” (Universal Health Coverage) to “30 Baht policy to treat anywhere” by linking up health data across the public health service system. • Expand primary care service network through the development telemedicine to increase access to quality health care for Thai people in accordance with international standards in order to reduce cost and service time.	11 11
2. Promoting human development at all stages of life including: (1) pregnancy and early childhood periods with a focus on creating pregnancy preparedness among parents; (2) school age or adolescence with a focus on developing moral standards, discipline, and learning skills in line with 21st century needs; (3) working age population with a focus on enhancing skills and capacities to meet existing market demands; and (4) elderly people with a focus on encouraging elderly people to become a part of key driving force for national growth.	• Promote tourism in “Cities Worth Visiting”. • Construct double-track and high-speed railways in conjunction with advancing urban development aligned with local needs, in order to distribute economic growth. • Enhance the capacity of the local area and community in managing	6 9 12

National Strategy	Policies of the Government	Page
	the environment and adapting to climate change. • Administer state affairs with honesty and firmly based in the interest of the people.	15
Creating Opportunities and Social Equality		
3. Promoting social empowerment by: (1) building a strong, sharing, and ethical society by promoting the consolidation of all sectors; (2) preparing the necessary foundation for a quality aging society; (3) promoting collaboration among public, private, academic, and civil sectors; (4) promoting gender equality and women's roles in social development; (5) promoting development based on social and cultural capital; and (6) promoting the development of information technology and creative media to accommodate a digital society.	• Establish Matching Funds for joint investment between government and the private sector.	4
	• Promote the elevation of Thai wisdom as Creative Culture, to advance the nation's Soft Power.	7
	• Support and promote the application of Local Wisdom, which represents the potential of Thai people and Thailand's cultural capital, be they local Thai gastronomy, Thai fabrics, Muay Thai, Thai performing arts, Thai music, blended with contemporary art and local liquor in order to elevate these products.	7
	• Support artful incorporation of elements of Thai cultural capital in Thai films and all forms of media. • Upskill and unlock the potential of the Thai people to generate	11

National Strategy	Policies of the Government	Page
	jobs and incomes by supporting the enhancement of the country's Soft Power through the "One Family One Soft Power" (OFOS) scheme. • Encouraging entrepreneurs in both the public and private sectors to utilize the potential of the elderly for maximum benefit. • Expedite the revision of relevant laws and regulations in order to allow LGBTI+ persons to exercise their rights, including right to legal marriage, to ensure the effective implementation of the Equal Marriage Act, in line with the intended aspiration. • Promote equality between men and women, both in the family and at the workplace.	11 11 11
4. Empowering the capacity of the local community for development, self-reliance, and independent management by: (1) promoting behavioural improvement at the household level for more effective and efficient life planning in the aspects of health, family, finance, and work; (2) enhancing community capacity for self-reliance; (3) promoting cooperation among various sectors to build democratic communities; and (4) generating wisdom and knowledge as immunity against changes within communities.	• We will also increase opportunities to access sources of funding for village and community development as well as for occupational needs. • Increase financial literacy and promote new forms of savings that are in line with the	5 4

National Strategy	Policies of the Government	Page
	marine and coastal resources as a whole.	12
	• Provide clean water for consumption accessible to all.	12
	• Ensure that water reaches agricultural areas by enhancing the capacity of reservoirs and the efficiency of irrigation systems in conjunction with the enlargement of irrigation areas and water resources for the growth of the industrial sector.	12
	• Continue its policy of Carbon Neutrality so that Thailand becomes the leader of ASEAN in reducing carbon dioxide emissions into the atmosphere, opening a major door to global commerce and providing leverage to domestic producers and service providers.	12
	• Promoting Thailand as a centre for Carbon Credit trade for ASEAN through the Stock Exchange of Thailand (SET).	12
2. Promoting sustainable growth of the maritime economy by: (1) increasing value of a maritime bio-based economy; (2) improving, rehabilitating, and developing the entire marine and coastal resource ecosystem; (3) rehabilitating tourist beaches, protecting and improving the entire	• Step up water management	12
	• Promote the involvement of the local communities in the conservation,	12

National Strategy	Policies of the Government	Page
coastal resource ecosystem, and adopting a policy for an integrated coastal management; and (4) developing and increasing eco-friendly marine activities.	revitalisation and management of natural resources and the environment, including marine and coastal resources as a whole.	
3. Promoting sustainable climatefriendly growth of the society by: (1) mitigating greenhouse gas emissions; (2) adapting to prevent and reduce losses and damage caused by natural disasters and climate change; (3) focusing on investment for climatefriendly infrastructure development in the public and private sectors; and (4) developing preparedness and response systems for emerging and reemerging infectious diseases caused by climate change.	• Adapt the production processes of the industrial, agricultural and services sectors to become environmentally-friendly.	8
	• Enhance the capacity of the local area and community in managing the environment and adapting to climate change.	12
	• Promote participation in coping with natural disasters, especially in addressing PM_{2.5} and water management which requires international cooperation. • Address the problem of floods and droughts together with all sectors by enhancing the water management system as a whole, taking into account and ensuring consistency with the potential of the river basin and the needs of the local population to create a balance between conservation, revitalisation and sustainable utilisation of water resources.	12

National Strategy	Policies of the Government	Page
4. Developing urban, rural, agricultural, and industrial areas with a key focus on sustainable growth by: (1) establishing ecological landscape plans to promote urban, rural, agricultural, industrial, and conservation area development on an integrated basis in harmony with area capacity and suitability; (2) developing urban, rural, as well as agricultural and industrial areas in line with the ecological landscape plans; (3) eliminating pollution and agricultural chemicals that damage the environment in line with international standards; (4) sustainably conserving, rehabilitating, and developing natural resources, architectural heritage, art and culture, as well as local identity and lifestyles; (5) developing networks of urban and community development institutions and volunteers through a mechanism of local sectors' involvement and participation; and (6) strengthening public health and environmental health systems as well as enhancing capacity for addressing preventive measures of emerging and re-emerging infectious diseases.	• Elevate and improve the public health system by upgrading “30-baht policy to treat all diseases” (Universal Health Coverage) to “30 Baht policy to treat anywhere” by linking up health data across the public health service system.	11
	• Expand primary care service network through the development telemedicine to increase access to quality health care for Thai people in accordance with international standards in order to reduce cost and service time.	11
	• Continue the HPV vaccination program to cover all areas while harnessing the potential of public health networks in the promotion, protection and control of non-communicable diseases.	11
	• Increasing access to mental health and drug related treatment and services, focusing on prevention through knowledge sharing and awareness raising.	11
	• Revitalisation of natural resources, conservation of	12

National Strategy	Policies of the Government	Page
	biological diversity and maintenance of the balance of the local ecosystem as an important foundation of life. • Strictly address the problem of illegal disposal and landfilling of industrial/dangerous waste.	12
5. Ensuring water, energy, and agriculture security as well as their eco-friendly development by:(1) developing the entire river basin management system to ensure national water security; (2) enhancing productivity of an entire water system to promote efficiency of water usage and the value addition for water consumption up to par with international standards; (3) ensuring security for national energy and promoting eco-friendly energy usage; (4) enhancing energy efficiency through energy intensity reduction; and (5) developing agricultural and food security in terms of quantity, quality, pricing, and access at both local and national levels.	• Develop a Strategic Petroleum Reserve (SPR) system for the country’s strategic security. • Explore additional energy resources, and negotiations with Cambodia on the Overlapping Claims Area (OCA), in order to reduce energy costs. • Develop the agricultural, fisheries, livestock and associated occupations, for food security. • Revive the “Thailand: Kitchen of the World” policy, which showcases a prominent feature of Thailand, to address global Food Security needs. • Support Thailand to become a source of clean energy production, whether solar power, where photovoltaic and solar panels may be installed on rooftops and water	5 5 5 8

National Strategy	Policies of the Government	Page
	surfaces, hydropower, or other alternative energy sources.	
	• Develop the Merchant Power Market and Carbon Credit Market for sustainability and strengthen new forms of energy security, both for domestic consumption and energy exports to the ASEAN region.	8
	• Create energy security.	9
	• Promote efficient use of energy.	9
	• Encourage the public to generate electricity from solar cells in households and receive income from selling surplus electricity back to the State.	9
	• Secure adequate water resources to meet the growth of urban areas and to address the impacts of climate change.	9
	• Step up water management.	12
	• Provide clean water for consumption accessible to all.	12
	• Ensure that water reaches agricultural areas by enhancing the capacity of reservoirs and the efficiency of irrigation systems in	12

National Strategy	Policies of the Government	Page
	conjunction with the enlargement of irrigation areas and water resources for the growth of the industrial sector.	
6. Improving the paradigm for determining the country's future by: (1) promoting desirable environmentally friendly characteristics and behaviour that positively contribute to the environment and quality of life of the Thai people; (2) developing tools, justice mechanisms and systems, and environmental welfare; (3) establishing institutional structures to manage significant issues concerning natural resources and environmental management; and (4) initiating projects that can contribute to a development paradigm in order to determine the country's future with regard to natural resources, and environmental and cultural sustainability, based on public participation and good governance.	• Enhance the efficiency of the management of state-owned land.	10
	• Expedite the publication of up-to-date maps, using technology to revise state land boundaries and overlapping land claims.	10
	• Establish centres in local areas for creative design and cultural promotion, to elevate and develop the Thai people's capacity for creative culture that adds value.	11
	• Enhance the capacity of the local area and community in managing the environment and adapting to climate change.	12
	• Promote the involvement of the local communities in the conservation, revitalisation and management of natural resources and the environment, including marine and coastal resources as a whole.	12

National Strategy	Policies of the Government	Page
Public Sector Rebalancing and Development		
1. Having a people centric public sector that effectively delivers responsive, fast, and convenient services with transparency by: (1) providing international standard public services; and (2) having a well-connected and integrated public sector that can provide public services through digital technologies.	• Develop a government data centre focused on devising policies that respond to the needs of the people.	5
	• Promote the dissemination of public state information and news.	13
	• Elevate public sector services to better address the people's needs.	14
	• Adapt the role of the public sector to Enable, Facilitate and Regulate so that the people and the private sector receive fast and convenient public services.	14
2. Having an integratedly managed public sector that adheres to the National Strategy as an end goal and can effectively support and promote developments at all levels, issues, missions, and areas by: (1) endorsing the National Strategy as the country's key mechanism to national development; (2) having national monetary and financial systems designed to effectively support the implementation of the National Strategy; and (3) designing a national monitoring and evaluation systems to effectively evaluate the National Strategy's achievements at all levels.	• Manage expenditures required for the country's development for the highest benefit.	15
	• Maintain economic stability for the country.	15
	• Accelerate improvements in efficiency in terms of budget spending to ensure rapid distribution into the economy.	15
	• Consider other monetary tools to reduce the investment burden under the strict framework of monetary and fiscal discipline.	15

National Strategy	Policies of the Government	Page
3. Downsizing of the public sector in accordance to missions and tasks and promoting public participation in national development by: (1) adjusting government agencies to the appropriate size suitable for missions and tasks; (2) inclusively involving all sectors in national development; and (3) promoting decentralisation and supporting local administration organisations to become government agencies operating with high competency and good governance.	• Transition the Thai civil service into the age of Digital Government, adjusting its size for greater agility, increasing efficiency and effectiveness of budget usage and performance while revising public sector manpower to align with its mission.	13
	• Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public.	13
	• Distribute power towards local government and people's organisations to that people can participate in the decision-making process in the development of their local area and oversight of their community.	13
4. Modernising the public sector by: (1) ensuring that the public sector can adequately operate with flexibility in accord with the nation's development contexts; and (2) developing and adjusting procedures and practices of all government agencies to be up to date and responsive to changes.	• Transition the Thai civil service into the age of Digital Government, adjusting its size for greater agility, increasing efficiency and effectiveness of budget usage and performance while revising public sector manpower to align with its mission.	13

National Strategy	Policies of the Government	Page
	• Use technology to enhance efficiency of public sector personnel and place importance on transparency.	13
	• Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public.	13
	• Elevate public services to better address the people's needs.	14
	• Adapt the role of the public sector to Enable, Facilitate and Regulate so that the people and the private sector receive fast and convenient public services.	14
	• Allow private sector investment for national development.	15
5. Ensuring that government employees and staff exhibit morality, ethics, virtue, dedication and professionalism by: (1) having flexible and ethical human resource management within the public sector; and (2) having all personnel employed in the public sector adhere to the value of being an ethical government of the people and ensuring that all the personnel have clear career path development.	• Public sector personnel are individuals of good and smart character with strong moral character, commitment and professionalism, acting with full transparency and accountability.	13
6. Ensuring that the public sector operates with transparency with no corruption and malfeasance by: (1) involving all parties to participate in corruption and malfeasance prevention of the public sector; (2) having all personnel of the public sector to uphold morality, ethics, and honesty as a foundation in their day-to-day jobs; (3) ensuring that the entire process of corruption suppression is effective, strict, fair, and	• Committed to the Rule of Law and Transparency. • Suppress corruption in all forms with emphasis on the participation of the public.	13 13

National Strategy	Policies of the Government	Page
	marriage, to ensure the effective implementation of the Equal Marriage Act, in line with the intended aspiration. • Reduce unnecessary legal and procedural barriers (Ease of Doing Business) to ensure the public sector will not be an obstacle for the business sector nor hinder the country's economic growth. • Advance relations with other countries sincerely and constructively under the framework of international laws and norms, with our national interest at the core.	14 14
8. Ensuring that the country's judicial administration respects human rights and treats all people equitably by: (1) having judicial personnel and agencies that respect and uphold democratic principles and human dignity; (2) ensuring that all judicial agencies have proactive roles in all stages of fact finding; (3) ensuring that all judicial administration agencies - civil, criminal and administrative - have mutual goals and strategies; (4) promoting alternative justice systems, community justice systems, and participatory judicial administration; and (5) developing alternative punishment measures to replace outdated penalties.	• Revitalise strong and effective rule of law. • Expedite the drafting a more democratic "people's constitution" and a people-centric constitution that adheres to democratic principles, is consistent with universal human rights and respects multiculturalism, as another step in Thailand's democratic development towards strength and sustainability, with political stability as a key accelerating factor.	13 13

Website:

e-Book

PDF File

First edition:

September 2024

Number of Copies:

2,000

Printed by:

Cabinet and Royal Gazette Publishing Office

Publisher:

Ms. Krisana Pangsee

ISBN

978-616-7749-24-2

The Secretariat of the Cabinet
www.soc.go.th

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)
เลขรับ สพค.๑๘๙๐
วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๗
เวลา ๑๕:๒๖:๔๕

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)
Pinkanakorn Development Agency (Public Organization)
๓๓ หมู่ ๑๒ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ที่ นร ๐๑๐๑/ว ๑๔๐๐ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
(จาก สำนักนายกรัฐมนตรี)

เรียน สำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึง สพค. เพื่อขอส่งคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในรูปแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ PDF file และ e-Book รายละเอียดตามเอกสารแนบ

-ทราบ -เรียน ผอ.สขน. ผอ.สตน. ผอ.ฝ่ายในสบง. เพื่อทราบ และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
สำนักงาน ฯและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

กฤษฎา ลาพิมล

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาพิงคนครและผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง

๓ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๑๖:๕๒ น.

-ทราบ -เรียน ผอ.ฝ่ายบริการ / ผอ.ฝ่ายบริหารจัดการสัตว์ / ผอ.ฝ่ายการตลาด / ผอ.ฝ่ายปฏิบัติการและ
ซ่อมบำรุง เพื่อทราบ และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์สำนักงาน ฯและสอดคล้องกับนโยบาย
ของรัฐบาลต่อไป

จิตรีรัตน์ ตะวันวงศ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาพิงคนครและผู้อำนวยการสำนักงานเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

๔ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๑๐:๐๓ น.

-ทราบ หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป หัวหน้างานควบคุมยานพาหนะ หัวหน้างานเลขานุการ เพื่อ
ทราบและแจ้งเวียนในส่วนงานทราบ

ประกาย วงศ์แก้ว

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป

๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๑๗:๑๖ น.

ทราบ / แจ้งเวียนในฝ่ายการเงินและบัญชีเพื่อทราบ

อรัทัย อินต๊ะยศ

ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและบัญชี

๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๑๕:๒๘ น.

ทราบ แจ้งเวียนภายในฝ่ายเพื่อทราบ

ภูมิภัทร พรหมบุตร

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารจัดการสัตว์

๘ ตุลาคม ๒๕๖๗ ๑๖:๕๓ น.

-ทราบ -ฝ่ายพัสดุฯ เพื่อทราบ

ศรีสุนันท์ สินธุแปง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัสดุและอาคารสถานที่